

FESTA MAJOR

Sant Bartomeu / 19-25 agost
Santa Tecla / 21-23 setembre

SITGES 2021

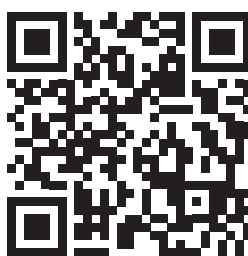
SEGUEIX-NOS

@fmsitges

#fmsitges2021

INFORMACIÓ ACTUALITZADA

www.sitgesfestamajor.cat

EDITA: Comissió Municipal de Festa Major de Sant Bartomeu i Santa Tecla i Ajuntament de Sitges

IMPRIMEIX: Edicions MIC

DIPÒSIT LEGAL: B 13884-2021

AMB EL SUPORT

SUMARI

4·19

SALUTACIONS

20

POEMA A LA BANDERA

21·36

**VIVÈNCIES
DE FESTA MAJOR**

41

**CRONISTA OFICIAL
DE LA VILA**

42·49

**PROGRAMA OFICIAL
D'ACTES DE
SANT BARTOMEU**

52·53

SANTA TECLA

54·57

**LA RESTAURACIÓ DELS
GEGANTS AMERICANOS
DE SITGES**

58·63

**50 ANYS DE L'ESCOLA
DE GRALLERS DE SITGES**

64·67

1971-2021

**50 ANYS DE COLLES
CASTELLERES SITGETANES**

AURORA CARBONELL IABELLA

ALCALDESSA DE SITGES

Sitgetanes i sitgetans,

Tornem a ser-hi un any més. Arriba la Festa Major i l'ambient s'impregna de colors, aromes i tradició. La vila es converteix en un espai de celebració, de record per als qui ja no hi són, de retrobada per als qui hi són sempre i, també, per a aquelles persones que guarden lliures aquests dies per tornar a casa.

Aquest any, en un escenari de 'nova normalitat', haguéssim desitjat sortir al carrer com hem fet sempre per gaudir sense fre de les emocions, de les processons, les aglomeracions i, per què no, de les abraçades i els petons de Festa Major. Malauradament, la situació és ben diferent de la que voldríem i, tot i que la Festa Major encara no podrà omplir els carrers, si la situació sanitària ho permet, omplirà les places!

La celebració s'ha reformulat per adaptar-se a l'actual situació de pandèmia, encara incerta i que pot haver canviat des del moment en què escric aquestes línies. Sé del cert que ha estat un treball complex per a la Comissió (ja va ser-ho l'any passat), però estic convençuda que l'esforç permetrà que vivim un Sant Bartomeu i una Santa Tecla apassionants amb actes descentralitzats, però amb tot l'imaginari festiu, i els actes i les músiques pròpies d'aquestes dates. Hi haurà entrada de grallers, castell de foc, concerts i balls que un any més ompliran de melodies i sentiments la nostra vila. Estic segura que serà un èxit i que aquestes actuacions excepcionals en la història permetran apropar la celebració a persones que potser no tenen l'oportunitat en condicions habituals. Penso en la gent gran i també en les persones amb diversitat funcional o amb limitacions de mobilitat que, aquest 2021, podran veure els balls i entremesos actuant en espais emblemàtics, asseguts i amb comoditat.

Les músiques tornaran a sonar i els protagonistes d'enguany gaudiran d'una Festa Major excepcional i, possiblement, més única que cap de les viscudes en les darreres dècades. Tot un repte festiu i alhora de contenció. És, per aquesta raó, que voldria destacar la valentia i el compromís de la pregonera, la periodista Eva Martín i dels pendonistes de Sant Bartomeu i Santa Tecla, aquest any la Fundació Hospital Sant Joan Baptista i la Dora Pons, respectivament, per acceptar posar-se en primera línia en un any en què hem fet un important pas endavant. Felicitar també a l'autor del cartell, l'amic Josep Furró, per recollir en la seva creació tants elements que, aviat, podrem tornar a veure després de gairebé un any i mig de pandèmia. I, molt especialment, a l'Escola de Grallers, per un 50è aniversari que va molt més enllà, i per l'encomiable tasca que realitza i per tots els grallers que ha format amb el pas de les dècades.

L'embranzida per la celebració de la festa no ens ha de fer perdre de vista el moment què vivim. La Comissió ha plantejat propostes segures i és responsable dels qui estimem i respectem la festa, posar-hi seny i, sobretot, sentit comú per evitar la propagació de la Covid-19. Però això no ha d'evitar que la sentim i la vivim amb emoció, en un format excepcional, en un temps que també ho és.

Som-hi, que això s'apropa! Bona Festa Major i visca Sitges!

DAVID MARTÍNEZ LLUÍS

REGIDOR DE TRADICIONS I FESTES

Sitgetanes i sitgetans, amigues i amics,

Un any més arriba la nostra festa gran, la Festa Major de Sant Bartomeu i Santa Tecla. Aquest any, així com l'anterior, ens haurem de seguir reinventant, ja que la maleïda pandèmia encara continua imposant límits. Així i tot, hem fet passes endavant respecte de l'any passat.

L'essència de la festa estarà molt present entre nosaltres, sobretot en les dates més assenyalades. És clar que viurem una Festa Major millor que la del 2020 i que, si no passa res que ens ho impedeixi, escoltarem gralles, petarem carretilles i l'olor de pólvora ens alimentarà l'ànima. Podrem admirar la imatgeria festiva, i veurem els Sants patrons exposats, a l'Hospital Sant Joan Baptista per Sant Bartomeu, i a casa de la Dora per Santa Tecla. Escoltarem el pregó de l'Eva Martín i gaudirem del Castell de Focs, dels concerts i del 50è aniversari de l'Escola de Grallers. És evident, que seguirà sense ser el mateix, però el sentiment, l'emoció i les ganes de passar-ho bé hi seran, i no ens les pot treure ningú!

Per a les sitgetanes i sitgetans aquesta és la gran cita. Estimem la Festa Major, perquè ens apropa, ens fa sentir i vibrar com res més. És la gran seductora que ens captiva amb olors, sons i imatges, però també amb la gran concentració de sentiments i sensacions que provoca, individualment i com a comunitat.

És important que celebrem la Festa Major amb seny; que dominem les emocions i les ganes d'honorar els sants patrons, amb alegria i somriures, però evitant formar grups grans de persones i, sobretot, aglomeracions. Aquesta Festa Major, caldrà també seguir les recomanacions sanitàries, i hem de ser prudents i responsables.

Com cada any, engalanarem els balcons amb els domassos de Sant Bartomeu i Santa Tecla i amb la nostra estimada bandera, la de Sitges, que ens uneix sota un sentit de pertinença únic.

Us demano que gaudiu la festa amb els vostres, amb respecte, com ja va fer l'any passat, demostrant de nou que Sitges està a l'altura de les circumstàncies, en una Festa Major que, a més, és Festa Patrimonial d'Interès Nacional.

Són dies molt intensos, són les 36 hores més esperades i estimades del calendari festiu sitgetà. Ens fan posar la pell de gallina, ens fan ser, com a comunitat, especials i únics, fan que ens retrobem amb persones que no veiem durant l'any, i fan que ens reunim tota la família al voltant d'una taula per celebrar-ho. Són les nostres arrels i la nostra vida, passada, present i futura.

Vull agrair la gran feina feta per la Comissió, pel Consell del Patrimoni de la Festa, la Regidoria de Tradicions i Festes, les entitats, associacions, les colles i per tothom qui, d'una manera o altra, participa i col·labora perquè tot sigui possible.

Som una gran família festamajorenca que hem sabut fer front a una situació complexa, demostrant la capacitat d'adaptació que tenim les sitgetanes i sitgetans. Sabem fer-ho perquè el nostre sentiment de pertinença és infinit, i això garanteix la preservació de la cultura, el patrimoni, i el folklore sitgetà. Això, només podem fer-ho nosaltres!

Visca la Festa Major i visca Sitges!

MOSSÈN JOSEP PAUSAS

**RECTOR DE LA PARRÒQUIA
DE SANT BARTOMEU
I SANTA TECLA DE SITGES**

Encara, però no del tot, tornem a celebrar els nostres patrons

En ple mes d'agost, tot i fer molta calor, Sitges es vesteix de Festa. Primer de tot, els sitgetans ens acostem a la nostra Mare de Déu del Vinyet per felicitar-la el dia del seu Sant, i unes poques setmanes més tard, recordem a Sant Bartomeu, l'estimat i fidel deixeble de Jesucrist.

Dintre de poc, tots nosaltres tornarem a sentir dintre del nostre cor, la música de la nostra estimada sardana *La Processó de Sant Bartomeu*: serà llavors quan els records més personals i festius començaran a recórrer per tot el nostre pensament.

Seran les dues del migdia i les campanes de la nostra parròquia començaran a repicar. Sense voler, sentirem en les nostres oïdes, els vint-i-un morterets i amb l'ajut de la nostra ment ens imaginarem ballant la sardana al Cap de la Vila i viurem aquest inici de l'esclat de la Festa com ho férem l'any passat, amb un sentiment d'alegria i nostàlgia, esperant que el pròxim any, aquest somni es faci realitat.

Els nostres sentiments, però, s'imaginaran durant aquestes trenta-sis hores una música de gralles que anunciarà el pas dels gegants, el fet de saltironar dels nans, l'espetec de les carretilles, la dansa dels balls... Tots aquests pensaments ens anunciaran que estem vivint la nostra Festa més gran per honorar i recordar a Sant Bartomeu, l'apòstol de Jesucrist. Un any més, però, i a causa de les circumstàncies que estem vivint, ens tocarà viure-la d'aquesta manera tan vivencial i tan personal.

Per a nosaltres, sitgetanes i sitgetans, el centre de la nostra Festa Major és recordar a Sant Bartomeu, aquest cristià que va anunciar la vida de Jesucrist i que no va perdre la seva fe tot i les dificultats viscudes en el seu temps. Ell és el nostre model a seguir, tant en la vida col·lectiva de la nostra vila, com en la nostra vida més personal.

Tenir uns màrtirs per patrons té una especial significació: ser conseqüents en allò que creiem. Sant Bartomeu i Santa Tecla són uns de tants sants que van ser conseqüents amb el seu estil de vida cristiana i que finalment van donar la vida per aquesta fe viscuda i transmesa per Jesucrist.

Sant Bartomeu ens convida cada any en el marc de la seva Festa a viure-la amb alegria, però també des d'una perspectiva més profunda que és la fe. Visquem aquests dies de festa, fruïm de l'alegria en família, però no oblidem mai, que en el centre de la nostra Festa Major, som convidats cadascun de nosaltres a viure-la i a celebrar-la honorant a Sant Bartomeu i a Santa Tecla, patrons de la nostra vila.

Els van ser uns fidels testimonis de Jesús, propagadors de la fe cristiana i a l'hora són per a tots nosaltres uns autèntics models a seguir, ja que per això la nostra vila de Sitges els va escollir com a patrons seus.

Que Sant Bartomeu i Santa Tecla vetllin pel nostre poble en aquest temps d'incertesa que estem vivint.

AGUSTÍ MARCET I GARCIA

PRESIDENT DE LA COMISSIÓ
MUNICIPAL DE FESTA MAJOR

Sí, sóc diferent, som diferents, però és una realitat que a Sitges, quan arriba l'estiu, en l'ambient es respira quelcom d'especial; i no és pas la fi d'un nou curs escolar ni l'inici dels casals, ni tan sols la visita de milers i milers de turistes que vénen a gaudir de la nostra meravellosa vila, dels sopars a la fresca, piscines, platges ni d'una extensa llista que no cal nomenar; el que ens fa especials és que ja tenim la mirada posada en l'horitzó esperant les nostres estimades Festes de Sant Bartomeu i Santa Tecla.

Ja podem percebre el so de les gralles, l'olor de pólvora, els menuts dissenyant els seus gegantets o feres; i no els hi cal gaire, amb una capsa de cartró els és suficient per sentir-se el centre d'atenció. En fi, cadascú ho viu a la seva manera, però està ben present en tots nosaltres.

Malauradament, l'any passat no les vàrem poder viure tal com ens hagués agradat, la situació no ho va permetre, però ja vam tenir la mirada posada en la següent. Semblava que un any seria suficient perquè tot tornés a la normalitat, però tot i l'optimisme, ha estat un any complicat en tots els sentits: econòmic, cultural, social, turístic... Però tot i els entrebancs seguíem al peu del canó i és per aquest motiu que vull aprofitar aquestes línies per agrair als meus companys i companyes per estar sempre disposats a treballar, tot i la incertesa de la situació, amb la mateixa il·lusió i ganes que el primer dia; agrair també a la regidoria de Tradicions i Festes i als seus tècnics, el treball colze a colze, tot i les adversitats, sempre amb seny i responsabilitat i amb l'esperança de poder oferir als nostres convilatans una Festa Major adaptada a les normatives actuals, però que d'alguna manera ens tornés a fer reviure aquells sentiments tan nostres que desperten les nostres tradicions. Agrair també, a l'església, mossèn Pausas i a l'Esteve, per la seva predisposició en tot moment, als nostres pendonistes de Sant Bartomeu i Santa Tecla, a la nostra Pregonera i a l'autor del Cartell, tots ells s'han pres els nomenaments amb gran il·lusió, emoció i compromís. Agrair, de la mateixa manera, a totes i tots els caps de colla i membres de les diferents colles per haver empatitzat amb tots nosaltres, entenent la dificultat de la situació i posar-nos les coses tan fàcils; i en general agrair a totes i cada una de les persones que durant aquest any ens han ajudat, aportant el seu granet de sorra.

Per acabar, vull encoratjar al poble de Sitges a gaudir d'una Festa Major de Sant Bartomeu i Santa Tecla diferent, però de ben segur, plena de sentiments, de records inesborrables dels qui ja no hi són, i ja de nou amb la mirada posada en festes futures que de ben segur tornaran.

Gaudim, riem, compartim, ballem, estimem, deixem volar els sentiments, però més que mai amb seny i responsabilitat, que estic segur que així serà perquè com he dit en començar: som diferents!

Visca Sitges i visca la Festa Major!

EVA MARTÍN MARTÍNEZ

PREGONERA

La felicitat pren forma de somriure de tant en tant. La flamant pregonera, Eva Martín Martínez, desprèn –paradoxalment– tant un somris bell com una llagrimeta dolça quan s'emociona. El seu convit a la festa d'enguany és un merescut aplaudiment que arriba en temps d'una inabastable i excepcional celebració, arrossegada des que va esclatar la pandèmia. Però ella, vital, sentimental, eixerida i valenta coneix el camí d'afrontar adversitats en silenci i despertar amb intel·ligència les passions més fervents, sobretot si es tracta de les nostres tradicions.

L'Eva Martín –Eva per a les amistats– aplega en el nostre imaginari un ventall tan ampli de vivències que és inevitable que cadascú tingui una anècdota per fer-se-la seva. Vigilant de les vies del tren des del seu barri estimat de Sant Crispí; reportera des que anava per casa entrevistant familiars fins que es va incorporar a Maricel Televisió. Una professió al Departament de Premsa de l'Ajuntament que desenvolupa encara i a través de la qual l'hem conegut com a presentadora, redactora, editora i activista de la informació al servei de sitgetans i sitgetanes. Però també hi ha una Eva que va ser Reina del Carnaval, que ha estat membre de Comissions de Festa Major i ha presentat infinitat d'actes promoguts per entitats locals.

Pregonera del sentit comú i d'una passió extraordinària per la feina ben feta, vam coincidir colze a colze (de dia i de nit) en la redacció de *L'Eco* durant gairebé dos anys. Entre converses esquitxades d'actualitat vam establir un nexa més enllà de la relació entre companyes de feina, a través de la qual vaig descobrir també l'Eva més sentimental (coneixia l'Eva compromesa). I és des d'aquest coneixement que puc cridar ben alt que la seva estima envers Sitges és tan alta que inclou també la crítica esperonada i més sincera.

Transparent com la seva admirada mar blava en el seu millor moment, amant dels gats, viatgera, somiadora, solidària amb les persones i la natura i pragmàtica alhora, l'Eva és detallista i singularment exigent amb l'honestetat. Si tanquem els ulls i la pensem, segur la imaginem amb un somriure o amb un micròfon a les mans, paper i bolígraf o el seu inseparable objectiu pel qual té –amagada– una col·lecció de fotografies prodigiosa, amb imatges des de la Punta fins a l'Índia. Recordo Sant Bartomeu de 2020. L'Eva, des del seu lloc de treball a Premsa, va ser la meva connexió en directe amb cada un dels actes. M'enviava les imatges més inaudites, aquelles que mai haguéssim imaginat i tot just després de cada acte ens trucàvem per plorar plegades per la munió d'emocions contrariades i una nostàlgia continguda. La paraula excepcionalitat era en boca de tothom. El xiuxiueig d'uns carrers buits i unes balconades engalonades com mai ens van traslladar a una Festa Major que per primera vegada trasbalsava les nostres vides sense abraçades. Ella, que també arrossega records d'una infantesa i joventut viscuda entre els balls, el bestiar i al so de les gralles i timbals, em va confessar records d'una vida amb una banda sonora pròpia, *La processó de Sant Bartomeu*, d'Antoni Català i Vidal, que confio enguany soni com mai perquè la vila, i especialment l'Eva, s'ho mereixen.

Pregonera, visca la Festa Major i visca, visca el teu pregó!

Bàrbara Scuderi

FUNDACIÓ HOSPITAL SANT JOAN BAPTISTA

PENDONISTA DE SANT BARTOMEU

Un petit homenatge a la gent gran de Sitges

Per segon any consecutiu viurem una Festa Major diferent, adaptada al temps que ens ha tocat viure. Torna a ser una celebració singular, una Festa més íntima en què trobarem a faltar de nou retrobar-nos a peu de carrer, i desitjar-nos de nou una bona Festa Major, però que tot i les dificultats viscudes celebrarem amb la mateixa il·lusió de cada any.

Enguany, per a l'Hospital de Sitges aquesta Festa Major serà molt especial, d'aquelles que es recordaran amb el pas dels anys i que passaran a formar part de la història de la nostra Fundació.

L'Hospital ha rebut l'honor de ser nomenat Pendonista de la Festa Major de Sant Bartomeu. Aquesta distinció la vivim amb joia i alegria, ja que els avis i àvies de Sitges que viuen a la nostra Residència seran els protagonistes d'aquests dies de Festa. I amb ells, conjuntament, tot l'equip professional, i fent com no, extensiu aquest nomenament i aquest honor a la resta d'usuaris de les altres residències i també a tota la gent gran de la vila.

Enguany amb la màxima il·lusió, orgull i responsabilitat rebrem a casa nostra, a la capella del 1915 del nostre emblemàtic Hospital, la imatge de Sant Bartomeu, el nostre patró, perquè tots els residents i tota la gent de la nostra vila, li pugui retre el seu personal homenatge en els dies principals de la seva Festa.

La història de la nostra estimada institució inicià el seu servei al nostre municipi l'any 1324, gràcies al cavaller de Sitges Bernat de Fonollar. En un inici, seguia el concepte medieval d'hospitalitat i d'aixopluc als

pobres, pelegrins, orfes i malalts. Degut al compromís i ajuda de benefactors sitgetans, l'entitat va seguir al costat dels més necessitats, destacant la figura de Charles Deering, que possibilità la construcció del nou complex modernista de l'Hospital el 1912. Finalment, ha anat adaptant-se a les necessitats de la societat, fins a consolidar-se l'any 1997 com una residència geriàtrica que avui atén a més d'un centenar de persones. No voldria pas descuidar-me de les religioses Concepcionistes que van atendre l'Hospital des de l'any 1850 fins al 2016. Molts de nosaltres les recordem i agraïm la seva generosa tasca vers tots nosaltres i la nostra vila, com ho constata el fet que foren nomenades Filles Predilectes de Sitges l'any 2010. Elles, de ben segur, que si actualment encara estiguessin residint en el nostre Hospital estarien ben orgulloses de rebre Sant Bartomeu.

La nostra tasca també ha estat i està actualment lligada al patrimoni de Sitges, gràcies al llegat d'en Manel Llopis de Casades, rebut l'any 1935, que va permetre continuar conreant les nostres estimades vinyes de Malvasia, les quals ens donen com a fruit uns vins genuïns d'excel·lent qualitat.

L'Hospital és una institució forta. Acumula els esforços de generacions de sitgetanes i sitgetans que han format part d'ell, sigui professionalment, com a benefactors o com a membres dels òrgans de govern. I ha estat gràcies a la suma de totes i cadascuna d'aquestes persones i gràcies al valor del seu esforç i el compromís i tenacitat del seu equip professional actual que s'ha fet front a la crisi sanitària provocada per la Covid-19.

Tot i que encara estem vivint les conseqüències d'aquesta pandèmia, ens toca ara poder celebrar aquest honor que ens han fet conjuntament la Parròquia de Sitges i la Comissió de Festa Major de Sant Bartomeu i Santa Tecla, i compartir-la amb tota la nostra Vila. Per això, en nom de tots els qui formem part de l'Hospital us convidem a apropar-vos a la nostra capella per visitar i per venerar la imatge de Sant Bartomeu, patró de Sitges i alhora retre així un petit homenatge a la gent gran de Sitges.

En nom de tots, molt bona Festa Major!

Albert Oliver-Rodés Sen
Administrador Fundació Hospital
Sant Joan Baptista de Sitges

DORA PONS SÁNCHEZ

PENDONISTA DE SANTA TECLA

A woman is shown from the side, wearing a black dress with a white floral pattern. She is holding a large, colorful, starburst-shaped object that resembles a firework or a decorative light. The background is a solid blue color. The object has a central point with many thin, radiating lines in various colors (red, orange, yellow, green, blue, purple) extending outwards. The woman's arm is visible, and she appears to be looking towards the object.

Estimats tots. Estic aquí per comunicar-vos que seré la propera pendonista de Santa Tecla. Per a mi ha estat una gran sorpresa quan la Comissió en pes m'ho va proposar a casa meva. Em vaig quedar tan sorpresa que no vaig saber què dir. Mireu si va ser fort, que va estar tota la Comissió dempeus tota l'estona, sense asseure'ns a cap cadira. Els meus fills, que estaven allí, em van dir: "sí, mare!". I vaig dir que sí, però s'havia d'escollir el lloc on s'hauria d'exposar la Verge. Vaig pensar que seria un lloc a prop de casa, perquè el meu veïnat és molt afectuós. Després també vaig recordar el meu marit, quan a l'agència de viatges Sitges –la seva segona llar– va tenir exposat Sant Bartomeu, ja que el meu cosí Magí en fou el pendonista. Això el va fer molt feliç i per aquest motiu penso que estaria molt orgullós que jo hi tingui Santa Tecla.

Vull donar les gràcies a tots els qui han pensat en mi. Desitjo fer-ho bé. Moltes gràcies a la Comissió, a l'Esteve que és qui s'encarregarà de la decoració i al senyor Andrés, pel local. Tinc ganes de dir-ho a les meves amigues cosidores, a les perruqueres i a totes les que esmorzem plegades cada dia.

Moltes gràcies a tots per haver pensat en mi.

JOSEP FURRÓ NAVARRO

AUTOR DEL CARTELL

Últims dies del mes d'abril

Em truquen des del Retiro on m'espera la Sra. presidenta per un assumpte de carnaval. Em quedo parat i penso, "al mes d'abril i Carnaval? Que estrany, si estic retirat del Carnaval!"

Bé, vaig cap al Retiro:

– Hola Furró– digué la Sra. presidenta. I la sala de juntes està ocupada per tota la Comissió de Festa Major. El Sr. Marcet, president de la Comissió de Festa Major, em digué:

– Hem muntat una nova colla de Carnaval i voldríem que fessis el dibuix de la carrossa.

Jo em quedo desconcertat, i seguidament em diu:

– És broma, Furró! Hem pensat en tu perquè facis el cartell de la Festa Major 2021.

– Toma ja!– vaig dir tot emocionat. I amb molta alegria i il·lusió vaig dir que sí.

En aquell moment vaig pensar en els anys 80, quan es feien concursos per escollir el cartell i ho vaig intentar diverses vegades, i després de tants anys m'han donat l'oportunitat!

La meua vida a la Societat comença l'any 73 com a soci, als 80 vaig ser membre de la junta i fins al dia d'avui sóc retirista. Treballador incansable, col·laborador i participatiu en totes les festes populars del poble: castells, verema, comissió de Festa Major, escenaris, pintura, exposicions, pubillatges i sobretot en el Carnaval, com a dissenyador de carrosses.

Sóc un admirador de Sitges, la Punta, el mar i sobretot el blau. El meu primer Castell de Foc el vaig admirar al poble, i és per això, que el cartell va dedicat al foc, que és el tema principal. El dibuix representa els 21 morterets d'inici de Festa, el meravellós Castell de foc de la Vigília i la meua estimada església.

M'agradaria agrair a la Comissió de Festa Major i Sta. Tecla per haver pensat en mi. Als meus 86 anys i 50 establert a Sitges, és per mi un honor poder ser l'autor del cartell d'aquesta Festa Major 2021, i és el millor regal que m'han fet. Gràcies.

Per acabar voldria dedicar-li a la meua estimada que en el cel sigui, que sé que estaria orgullosa: Ho he aconseguit, Amparo!

Visca Sitges!
Visca la Festa Major!

POEMA A LA BANDERA 2021

LÍDIA GÁZQUEZ

REPRESA

Si el dolor fos un vestit,
és el que hem lluit
aquest temps de silenci.

El meu cos ha desat
I anhela el record.
Un record que tornarà a ser.
I així guarirem
cos i esperit
Després de la tristesa.

De les nafres naixeran
Gladiols, la matinada
De Sant Bartomeu.

La Bandera sortirà de nou
I la llum a cada pas,
Escletxa divina,
Il·luminarà els carrers,
Tal com ha de ser.

Despertem! I vestim-nos de nou
Que el ritual és acte que vivifica.

Invoquem el terrabastall
Que desvetlli la festa.

Gralla, si no trobes la força
Després de la foscor,
Inventa-la!
Extreu-ne les notes del vent!

Si el dolor fos un vestit,
és el que hem lluit
aquest temps de silenci.

Vestim-nos ara d'olor
D'espart i pólvora
Suor i camisa
Que el ritual és l'acte que vivifica.

Perquè de les nafres,
en naixeran gladiols.

2020 EN LA MEMÒRIA

VIVÈNCIES DE

FESTA MAJOR

**Un passeig de records
i desitjos a través de les
paraules de sitgetans i
sitgetanes que representen
diferents expressions de la
Festa Major i evoquen les seves
emocions al ritme del toc d'una
gralla, la flaire de la pólvora i
el pas gran, sempre endavant,
de cada un dels balls**

EX BALLADORES I BALLADORS, MÚSICS I REPRESENTANTS D'ENTITATS LOCALS

Llorens Baqués , Gegants de la vila	Toni Muñoz , Ball de Cercolets
Franchu Núñez , Gegants Moros	Cristina Roig , Ball de Panderetes
Tea Hill , Gegants Americanos	Regina Mirabent , Ball de Cintes
Pere Ros , Ball dels Cabeçuts	Carme Comas , Ball de Gitanes de l'ABPS
Lambert Gràcia , Ball de Diables Colla Vella	Toni Vidal , Moixiganga
Joan Pros , Drac	Xavier Bayer , Sacaire
David Lanau (Ratxu) , Ball de Diables Colla Jove	Marta Fontanals , Flabiol i tamborí
Ramon Viñola , Àliga	Jordi Martí , Graller
Sílvia Montserrat , Colla de Diables de l'ABPS	Joan Pinós , Membre de la Suburband
Enric Sales , Ball de Bastons Colla Jove	Joan Yll , Component de la Cobla Maricel
Lourdes Delgado , Ball de Bastons Colla Noies	Joan Roca , Portant Tabernacle de Sant Bartomeu
Àngels Lucas , Ball de Gitanes de la Vila	Maica Díez , Ex Presidenta de la Comissió de Festa Major
Carles Martorell , Ball de Bastons Colla Mitjana	Vinyet Esteban , Presidenta de l'ABPS
Joan Merlos , Ball de Bastons Colla Vella	Carme Artigas , Presidenta del Casino Prado Suburens
Dani Piques , Ball de Pastorets	Elena Ferré , Presidenta de la Societat Recreativa el Retiro

LLORENS BAQUÉS

Ex Geganter, Gegants de la Vila

Els companys de la Comissió de Festa Major i Santa Tecla m'han proposat fer un escrit i no sóc massa hàbil en aquests temes, però ho intentaré.

El 2022 els nostres gegants faran 125 anys. Durant la infantesa l'impacte visual és importantíssim. Em sembla com si fos ahir que portava el capgròs del Grouxo a la Processó, quan anàvem darrere els Gegants Vells de 1897 i d'aquells fornits i soferts geganters; era molt jove com ja he insinuat.

Aquella visió em va enlluernar, potser per això quan em van proposar portar els gegants cubanitos, l'any de la seva inauguració el 1965, no m'ho vaig pensar massa. Més endavant, aquelles visions i anècdotes familiars del meu pare i l'oncle Ricard, tots dos geganters, va seguir enlluernant-me. Anys després, quan en Parra em va dir si volia portar els Gegants, no m'ho vaig pensar ni un moment. En aquella època no hi havia tanta fal·lera gegantera, érem pocs. Es feien moltes sortides a poblacions i ciutats de Catalunya. Moltes eren encertades, altres no tant. Alguna vegada acabàvem com en un partit de rugbi, però al final, tot anava bé. També vam portar els Gegants de Cubelles, de Vilanova i la Geltrú i ajudàvem la colla de Ribes.

El 1981, el regidor Salvador Paretas, l'amic Pujol i jo mateix vàrem fer una comissió per recuperar els Gegants Vells del seu oblit. Ara diuen que volen fer un Casal de la Festa, on hi aniran els gegants, ja era hora, després de l'atzarós periple durant la seva vida!

Del local de l'Ajuntament a l'actual arxiu, passant pel magatzem municipal de la carretera de les Costes, l'antic Escorxador, darrere les portes del Palau de Maricel, l'edifici Miramar i una altra vegada acabar a l'antic Escorxador; tot això amb consistoris de tots els colors. Espero i desitjo que aquest sigui el final del seu periple. Crec que seria un bon homenatge per a ells i per a tots els col·laboradors, amics i geganters que hi han estat des del primer fins a l'últim, i que d'aquesta manera els segueixi enlluernant a ells i a tots els infants d'ara i els que vindran. Que gràcies a tot això en el futur tothom pugui gaudir d'aquestes estimades peces. Visca els Gegants Vells de Sitges!

FRANCU NUÑEZ

Ex Geganter, Gegants Moros

Després d'haver participat en les nostres festes des dels 14 anys, allà per l'any 1980, primer com a part de la primera i única colla de ball de bastons de l'Agrupació, i anys més tard – i durant 31 anys– fins a l'any 2019 com a geganter de la colla dels Gegants Moros, l'any passat, encara que s'anul·laven tots els actes de les nostres festes, vaig decidir fer allò que mai a la meua vida havia fet per Festa Major: marxar de Sitges. Potser l'any passat va ser fàcil prendre aquesta decisió, però aquest any he decidit fer el mateix, per evitar assaborir una bonica i també amarga nostàlgia, una nostàlgia de tants anys com a ballador i veure a partir d'ara la nostra festa com a espectador. Aquest any, l'endemà del meu pregó satíric de l'Agrupació de Balls Populars, marxaré de nou de Sitges direcció a la Costa Brava. Algun any serà el primer any que gaudeixi com a espectador la nostra Festa Major, però no serà aquest any 2021. Massa records encara molt recents. Molts records transcorreguts durant tants anys. Centenars d'anècdotes i records per riure i també molts records de llàgrima d'emoció. En el record, la meua mare, traspasada dies abans de la Festa Major de l'any passat, i en el record també els seus dinars familiars de Festa Major, dinars que ja no feiem des de feia alguns anys. També en el record està la meua estimada germana Vinyet, que els últims anys de la seva vida sempre vivia la seva Festa Major des del balcó de la seva amiga Bienve, al capdamunt del carrer Major, sobre la Torre de les Hores, i és clar, cada cop que passava la cercavila per davant sempre procurava sortir de la cercavila per pujar a donar-li un fort petonet i brindar amb ella amb cava per una gran Festa Major.

Aquest any encara no serà el primer any, ja com a exballador, que la meua mirada, quan passi pel davant, se'n vagi cap al balcó de la Bienve.

TEAHILL

Ex Gegantera, Gegants Americanos

23 d'agost de 2020

Res, avui no passa res, ni passarà res d'especial. Bé, sí que passarà, passarà pel meu cap... Aniré enumerant amb el pas de les hores les diferents activitats, els llocs on seria en cada moment si el maleït virus no ens envoltés.

El programa de Festa Major al cap... 36 hores de no parar: a les 12h Entrada de Grallers, a les 14h ballada de la sardana de Sant Bartomeu al Cap de la Vila, cares conegudes, amics que potser només ens veiem aquest dia... calor, gresca, crits, gent esverada, barrets, suor... barreja explosiva de sentiments i records, alegria per a la vida i records pels qui no hi són i també ho van viure, i més alegria perquè la tradició continuï, es perpetui. M'agrada molt, molt...

Els Gegants treuen el cap pel Cap de la Vila, els petards i l'olor de pólvora m'inunden els narius, la música de la sardana es barreja amb la de les gralles, els músics recollint els instruments per desar-los en lloc segur... que arriba el foc i el temps... el temps se'ns tira a sobre i hem de saludar, abraçar, petonejar, xerrar, escoltar, ballar, córrer per agafar lloc per veure els balls, felicitar a les Roses...

A casa, a més de Festa Major és Santa Rosa, també el sant de la Mar i l'aniversari del Pol, i tot això s'ha de santificar i ens hem de repartir i preguntar quins balls puguen a l'Hospital de Sant Joan o... I anar a Can Falç. Abans anàvem a casa de l'alcalde a veure els balls, però aquesta tradició s'ha perdut; recordo la colla de Cubanites a casa d'en Pere Junyent on la Carmen ens tractava com a reines! En Pere Junyent. Gràcies a ell vam poder crear la colla de geganteres, ens va obrir portes i vam poder rentar la cara a aquells gegants i iniciar un projecte meravellós.

Només han passat unes hores i tanta activitat cansa només de pensar-hi... i va bola... seguim voltant fins que arribem a les 19h. La Processó. Anirem a casa del Pendonista que ja l'haurem visitada uns dies abans per anar a veure el nostre Patró Sant Bartomeu, cada any ubicat en un espai diferent. Com estarà guarnit? I així seguiríem i seguiríem la ruta del programa o no... La improvisació i anar fent fins arribar a la ballada final de gegants, el colofó i després el descans, la calma torna a Sitges i han estat 36 hores que he estat pensant en allò que no ha passat.

PEREROS

Ex Ballador, Ball dels Cabeçuts

Festa Major i xató

Potser us sobtarà el títol, *Festa Major i Xató*, que no és un menjar de l'estiu, però jo hi veig similituds amb la petició de fer unes impressions que m'han demanat per recordar el fet de tants anys gaudint de la Festa i ara amb pandèmia.

Per a mi la Festa Major o és completa o no és Festa Major. Com el xató, que si li falta algun element no és xató, s'hi assembla, però si no estan tots els ingredients no és xató.

Aquest any passat, jo com cada any a les 12h era a l'entrada de grallers, sense grallers ni alfàbregues, ni la seva olor, ni barrets, samarretes ni poder dir "Bona Festa Major", després d'esperar tot l'any per poder dir als amics i coneguts les famoses paraules, plenes de sentiments i joia amb la boca plena, però els records per sort ajuden una mica a omplir el buit de la "no Festa". Records del so dels picarols, colors blaus i vermells de robes i espartenyas, camisa blanca planxada i portada al penja-robes perquè a la sortida de les dues estigui perfecta, nervis per estar a punt per a la primera sortida, gent, calor, mirades d'alegria per poder fer el ritual de la Festa i que marca el pas del temps any rere any, si tot això no és possible hi manca alguna cosa que no la fa com sempre, bona i agradable; com el xató, que si no és complet no val gairebé res.

Records molts, m'encantava baixar la Davallada, un any em va tocar pujar-la i encara la recordo després de tres hores de processó tocava fer-la amunt amb el cabeçut d'en Rusiñol, cansat i suat, quins records! Això forma part de la Festa Major: la suor i el cansament quan arribem davant de la Parròquia. L'entrada del Sant és el moment més màgic de la Festa Major, un altre fet que la pandèmia ens va robar.

Amb tot, no hem parlat del preludi de la Festa. El més important és la preparació en el xató. Tenir les coses preparades per aquells pròxims dies que vindran. Que no falti res als cabeçuts: vestits, roba, pintura, etc. Repassar-los tots perquè aquells dies llueixin i facin goig. Així és com jo sento la Festa Major completa, com el xató que si no és complet i acabat no és xató.

LAMBERT GRÀCIA

Ex Llucifer, Ball de Diables Colla Vella

La meva estima per la Festa Major ve de lluny. De quan, amb vuit anys, acompanyava el meu pare a la Pirotecnia Igual a recollir carretilles pel Ball de Diables i m'encarregava de separar i preparar les piles pels 10 diables, per la Diablessa i pel Llucifer, que era mon pare. Ell va estar-s'hi 44 anys; jo li vaig seguir els passos, estant-m'hi 45. L'any 1961, als 11 anys m'hi vaig incorporar (actualment això seria "delicte"!). Vaig fer de diable durant 19 anys i 26 més com a Llucifer i Cap de Colla.

Per mi, hi ha dos moments molt emotius i emblemàtics a la Festa Major: Un és l'Entrada de Gralles... de fa anys. L'emoció, les abraçades, el silenci respectuós escoltant el lluïment dels músics, el record dels qui ja no hi eren, llàgrimes fins i tot. Avui dia ja no és igual, i crec (vist "allò" en què s'ha convertit) que s'ha perdut el respecte a moments que eren tan íntims i tan emocionants.

I el segon és el Ball Parlat, pilar fonamental dels Balls de Diables Tradicionals. Tot i que els Diables ja no reciten amb la mateixa cantarella, ni ho fan de memòria (molts llegeixen el vers del tríptic o d'una "xuleta" a la maça). Voldria afegir algunes anècdotes, de caire personal, de les que en guardo molta estima també.

Una, va ser l'any 1985, quan vaig gaudir del privilegi i l'honor d'encendre, un per un, els 21 morterets, a mà, i amb botafoc, tal com es feia antigament (gràcies, Isidret!).

Dues, el 2005, quan vaig tenir la satisfacció de retratar els campaners, dalt del campanar, a les dues del dia 23, podent enfocar campaners, campanes voltant i el fum dels morterets esclatant al mateix moment.

Tres, durant els 26 anys de Llucifer, per la Matinal, a la confluència de Jesús amb La Palma, m'esperava la meva cosina Regina, per petar amb el ceptrot unes carretilles en honor al seu pare (membre del Ball que ho va ser per més de 30 anys).

Quatre, la Sortida d'Ofici de 2013, quan ja feia set anys que m'havia jubilat, vaig fer la Sortida vestit de Llucifer, conjuntament amb el meu fill gran Oriol, que era el primer any que feia de Llucifer. Fet emotiu que significava un relleu de Llucifer de tercera generació, fet inèdit arreu.

I per últim, i pel que fa a l'actual destret de la Covid-19, un parell d'opinions. Una, objectiva, que penso que per la Festa Major es podrien haver fet unes quantes coses més, com han fet en molts altres municipis. Dues, subjectiva, que les poques que es varen fer, es podrien haver fet d'una altra manera diferent (deixem-ho així).

I tres, esperançada, confio que aquest any serà més lluïda, per poder-la gaudir amb més emoció, ganes i alegria. Visca Sitges! Visca la Festa Major!

JOAN PROS

Ex Portant, Drac

La Festa Major i la pandèmia

Sóc excap de colla del Drac. Per a mi la pandèmia ha tallat el ritme de la vida quotidiana i ha minvat les tradicions i les festes arreu, sobretot, per a nosaltres, que ens ha afectat de valent la Festa Major. Aquelles *pessigolletes* que van en augment a mesura que s'apropen les dates esperades, ja no les sentim tan profundament, i en arribar a la vigília –el dia 23 d'agost– resulta que ens hi trobem sense il·lusió ni gaudi per la festa.

Però, per sort, el meu fill a l'hora de l'Entrada de Grallers, des de la seva terrassa posa l'equip de so amb la música ben forta de *Les matinades*; una iniciativa molt ben rebuda pel veïnat que sortint als portals i balcons aplaudeix agraït i emocionat. Aleshores la meva ment torna enrere i recorda, tot despertant els sentits de la flaire de l'alfàbrega, els petards i la pólvora, el repic de timbals i el so de les gralles, el refiló de les sardanes, el brogit de la gent pels carrers... i com a rematada final, l'espantant esclat final del Castell de Foc ... Tot plegat fa que em desperti de la foscor i em torni la brillantor de la Festa... o malauradament m'adono que em torna a la realitat. Això sí, amb la convicció, el desig i sobretot la il·lusió que ben aviat hi tornarem. Doncs au, foc a la bèstia!

Gloriós Sant Bartomeu, que de Sitges n'és patró, visca la Festa Major!

DAVID LANAU, "RATXU"

Ex Diablessa, Ball de Diables Colla Jove

Una festa espaterrant

No sé si algú dels qui m'esteu llegint s'ha fet mai una colonoscòpia, jo sí. Els budells han d'estar nets i la sanitat pública, molt amablement, facilita al pacient uns sobres que t'ajuden, per dir-ho finament, a tirar avall i tot plegat et fa anar una mica de cul. En aquesta situació em trobava jo quan la Comissió em va trucar per telèfon. D'entrada em vaig cagar, amb perdó. Si la Comissió et truca abans de Festa Major, embolicada segura, "Ratxu no t'emmerdis", vaig pensar. Però *la cabra tira al monte*, així que aquíestic, descobrint en directe el pànic al full en blanc, perquè a mi a parlar ningú em guanya, però escriure ja és una altra cosa. Volia parlar de coses boniques i m'hi vaig a esforçar: L'orgull de formar part d'una colla, en el meu cas la Jove i alhora saber que formes part també d'una litúrgia popular i ancestral que ens referma com a poble, els sentiments a flor de pell, l'olor de pólvora i a alfàbrega (només per la matinal, coi!), els companys retrobats i els que ja no hi són, el so de les gralles... però jo sóc diable, o millor dit, diablessa vil i malvada, i en la negror de la meva situació vaig començar a pensar en aquest virus que, entre moltes altres coses i algunes molt més importants, també ens ha robat la Festa, com a mínim durant un parell d'anys. I vaig pensar en el meu ball i de com se'm feia evident que tot estava escrit des de fa temps: alguns diables van començar a portar ulleres, per evitar les espurnes, després, mig avergonyits, es van posar taps a les orelles, per protegir-se de l'estrèpit del tro, alguns, al principi gairebé d'amagat i després sense cap pudor, es van enfundar guants per conservar les mans intactes; només quedava un únic pas, que ningú s'atrevia a fer, però que la pandèmia ha servit en safata: incorporar la mascareta per evitar respirar el fum de la pólvora. El cercle infernal està tancat. I poso l'exemple dels diables, mig de broma, com en podria posar d'altres: xiulets, xumets i altres xous... Que la pandèmia ens faci reflexionar, no ens adonem del valor d'allò que tenim fins que ens ho prenen, estimar la Festa és respectar-la. Conservem-la, mimem els detalls i fem que tot plegat hagi servit d'alguna cosa. Per cert, la colonoscòpia va sortir perfecte. Visca la sanitat pública i visca la Festa Major!

RAMÓN VIÑOLA

Ex Portant, Àliga

Hola, seguidors de la nostra Festa Major. Encara recordo l'any 1973, en què vaig picar els bastons per primer cop amb la Mitjana (bufs quin "subidón"). I el 1974, creuant les vies del tren, davant de casa, anant a veure un partit de futbol sala a can Culapi, que em varen enxampar els de la colla Vella, quan assajaven a l'estació, perquè piqués amb ells aquella Festa Major i que –com no podia ser d'una altra manera– vaig acceptar sense cap mirament. Des d'aleshores l'acostament cap el 23 d'agost sempre m'ha fet venir unes pessigolles per tot el cos que mai he sabut descriure i que, anys més tard, en ser portant de l'Àliga de Sitges durant més de 30 anys, encara em venien.

Ja fa uns anys que no sóc portant de l'Àliga, però en acostar-se el 23 d'agost, san tornem-hi amb les pessigolles! Però l'any passat, amb la desgraciada pandèmia, les vaig trobar a faltar i em vaig empenyar molt, tant, que per primera vegada en la meua vida no vaig voler ser a Sitges per Festa Major i vaig fotre el camp de vacances!

Ara ens diuen que volen fer una Festa Major que s'hi assembla molt a la que teníem! Potser que sí, *ojalá!*... Però no podrà ser la mateixa i per tant en acostar-se el 23 d'agost no tindrè aquelles pessigolles i tornaré a fotre el camp, empenyat com una mona.

Només desitjo que passi com més aviat millor la maleïda pandèmia i que les Festes Majors vinents es puguin desenvolupar tal com les coneixem i volem, pel bé de totes les colles que ho pateixen i de tots els sitgetans i sitgetanes que tant les gaudeixen.

Per tant, foc a les bèsties i visca la Festa Major de Sitges!

SÍLVIA MONTSERRAT

Ex Diablessa, Ball de Diables
Colla de l'ABPS

Simfonia dels sentits

M'han preguntat quins sentiments vaig tenir el 2020 sense la Festa Major, que expliqués com ho vaig viure. Ho faré explicant que és per a mi la nostra Festa Major.

Per a mi la Festa Major és la simfonia dels sentits, que arrenca amb el preludi de la Processó de la bandera i culmina amb el final del ball dels Gegants a la plaça de l'Ajuntament. Tot és trepidant, sense respir, no per conegut deix de ser inquietant. Els sentits harmonitzen la Festa i alimenten l'ànima fins que per Santa Tecla tot s'acaba fins a l'any que ve.

La màgia dels colors, amb el vermell dels bastoners, el blaugrana de les cintes, el blanc de les gitanes, el blau òpal del Drac, el sac estampat de sanefes dels diables, el granat dels Gegants, l'Àliga de carbassa flamenca. Tots en moviment es barregen com en la paleta de pintor i així impregnen les retines dels nens, adults i vells sota el cel blau calent de foc, de sol i de pólvora.

Els sorolls captivadors de la tenora, els timbals, les gralles, el sac de gemecs, l'esclat de carretilles, els instruments afinats de la banda, les campanes i els morterets.

Després, la combinació de sabors i olors a alfàbrega suada, a pólvora cremada, al perfum dels nards a la matinal, la cervesa freda que no té temps a escalfar-se. I finalment, la pell, amb la dolçor de l'abraçada, dels petons i de les llàgrimes als ulls, injectats d'alcohol, son, cansament i desig que mai s'acabi.

Això he trobat a faltar. No haver pogut escoltar aquesta simfonia ancestral dels sentits que any rere any escoltem tots els sitgetans.

Aprofito l'ocasió per tenir un record d'agraïment per tots els qui ens han precedit i han donat cos a la Festa Major. Sense ells no hauria enyorat mai aquesta simfonia dels sentits.

ENRIC SALES

Ex Ballador, Ball de Bastons Colla Jove

Sóc d'aquells que quan acaba l'últim ball de la ballada final dels Gegants ja estic comptant els dies que falten per a la següent festa, i ves per on, per a la següent Festa encara haurien de passar uns anys per tornar-ne a gaudir-la. Això no passava ni en els pitjors mals somnis. Aquest fet feia fluir en el meu cor sentiments de tristesa, de tristesa infinita i de ràbia, un dolor intens; dels que et roben la il·lusió per viure. Aquesta sensació es feia més patent tal com s'apropaven les dates, el cap em deia "s'està fent el correcte", "és el que toca", però el cor anava per lliure, no suportava la freda sensació que es respirava a l'ambient, sent estiu, i amb dies plens de llum, l'ambient era fred, fosc, i en definitiva trist. No es respirava l'alegria de Festa com havia passat tota la vida, no senties el soroll característic dels assajos, no hi havia concerts, ni tornejos de futbol, ni els sopars previs a la festa, tan característics de la gent que forma part de les colles. Tota aquesta barreja de ràbia, tristesa i impotència, va tenir el seu punt més àlgid el dia de la Festa, depressió total, sense ganes de res. Així i tot, com no podia ser d'una altra manera, la colla es va reunir per menjar, beure i el que calgués, entre, els "ji-ji i els ja-ja" dels companys, quan et creuaves la mirada amb ells, notaves que allò no era un sentiment real, els ulls no enganyen, i aquells ulls reflectien aquest sentiment de tristesa que jo sentia.

Això sí, tornarem i tornarem més forts que mai, i seran les 36 hores millors de les nostres vides, els picarols, coets i bastons sonaran més fort que mai i el so de les gralles semblarà una dolça simfonia.

LOURDES DELGADO

Ex Balladora, Ball de Bastons
Colla Noies

Quins records més bonics i entranyables em porta aquesta fotografia!

Aquells dies en què acabàvem la ballada de l'Hospital i anàvem a casa dels meus pares i la meua mare Lourdes López (E.C.S.) preparava un pica-pica on no ens faltava de res. Aquesta foto és de 2001 i sortim algunes de les bastoneres de la colla i els grallers de la Malvasia. Quan miro aquesta imatge recordo quan va començar el meu sentiment envers la Festa Major. Tot començà perquè el pare era un integrant dels castellers de la camisa blava, Manuel Delgado (E.C.S.). Ell, juntament amb la meua mare, ens van fer viure i gaudir –a mi i als meus germans– de la Festa.

Tots aquests anys com a bastonera han sigut molt enriquidors! D'ençà que vaig començar a ballar a Santa Tecla de ben petita fins que ho vaig deixar, el ball de bastons m'ha aportat molta felicitat. M'ha permès conèixer molta gent tant de dins de la Festa com de fora. I aprofundir en les nostres tradicions de Sitges. He ballat, he ensenyat i he gaudit moltíssim!

Recordo especialment –i com a experiència molt enriquidora– els dies en què vaig ensenyar a nens i nenes a ballar Bastons i Pastorets (Ajuntament). Veia reflectida en ells l'emoció d'assajar per al gran esdeveniment de la Festa, moments únics i moments compartits!

Tinc records molt concrets: els anys que les bastoneres vam fer les ofrenes de Santa Tecla; les concentracions i les trobades bastoneres; les matinals amb les amigues, amb tortell de crema i Cacaolat de Can Sabaté; la pujada del carrer de l'Aigua fins a l'Ajuntament, picant la boja; l'Entrada de Gralles al carrer Sant Francesc i la primera baixada dels Gegants al carrer Major.

La Festa Major crea un vincle especial en què les emocions són molt diverses i amb el pas del temps aquestes emocions no han canviat, sinó que s'han multiplicat.

Sentir la calor de la Festa Major allà on estiguis, retrobar-se amb la gent que aprecies, l'olor de la pólvora i els nards, sentir el so de les gralles, el soroll dels picarols i dels bastons en picar, els morterets, les campanes de les dues... Tot aquest sentiment de Festa crec que és el que s'ha perdut amb la Covid. No poder fer la Festa ha fet que es trenqui aquest sac d'emocions que he esmentat abans.

Gràcies a tots per deixar-me compartir aquests moments únics! En tots, hi ha hagut rialles i plors, però tots han sigut moments especials.

ÀNGELS LUCAS

Ex Balladora, Ball de Gitanes de la Vila

És un motiu de satisfacció tenir l'oportunitat de parlar de la meua vivència com a component de les Gitanes de la Vila. Vaig sentir una gran alegria quan em van oferir formar-ne part, i al cap d'uns anys vaig passar-ne a ser la cap de colla. Llavors només érem deu balladores i dos portadors del pal, i és fantàstic veure com des d'aleshores el nombre de components ha anat en augment i sempre amb unes ganes i una alegria molt grans. Les meves tres filles, la meua neboda i el meu gendre també hi han participat; la meua filla fa diversos anys que és la cap de colla. Són coses que et fan sentir bé, veus que les coses que et feien feliç ho continuen fent a altra gent, i això també compensa l'esforç.

Pels motius que ja sabem la Festa Major ha estat interrompuda, només havia passat durant la Guerra Civil, fa més de 80 anys, i de nou és per una tragèdia que ens afecta a tot el poble. Però ens en recuperarem, ho desitjo, i sé que les Gitanes de la Vila ballaran durant molts més anys, encara més forces i alegria que mai.

CARLES MARTORELL

Ex Ballador, Ball de Bastons
Colla Mitjana

Gloriós Sant Bartomeu, que de Sitges n'és Patró, Visca la Nostra Nova Festa Major!

I tornarà a ser una Festa Major diferent i hem d'aprendre a viure-la amb la mateixa intensitat, amb la mateixa estima, però canviant els registres; si hem après a teletreballar, a portar la mascareta, a saludar-nos amb el puny i a fer tantes coses d'una altra manera en tan poc temps, no sabem celebrar la nostra Festa Major d'una forma diferent? I tant que sí! Els sitgetans sempre hem sabut adaptar-nos i hem (més ben dit heu) demostrat molta imaginació per celebrar les nostres festes i mantenir la precaució necessària que la Covid ens exigeix.

L'any passat es va haver de suspendre i per molts sitgetans va ser una desil·lusió, però aquest any l'adaptarem per tenir la nostra Festa Major i viure-la, encara que sigui en un format diferent. Perquè, què és el que realment ens posa la pell de gallina? Potser el toc de gralles i timbals, aquella olor de pólvora cremada, el so dels picarols, l'esclat de les carretilles, en el meu cas el picar dels bastons o tantes altres coses que per molts sitgetans tindran un significat especial i ens evocaran allò que ens agrada tant i que hem viscut tantes vegades...

Doncs moltes d'aquestes coses les podrem seguir vivint, per tant, gaudim-les! Centrem-nos en tot allò que podem gaudir i fem-ho!

Recordo quan ballava amb la Colla Mitjana de Bastons i com m'embogia canviar-nos tots junts a la Palmera de la Rectoria per començar la cercavila, ballar pels carrers plens de gent, els nostres esmorzars i dinars, l'entrada del Tabernacle i tantes coses que encara ara em fan emergir un gran somriure i una petita llagrimeta. I quan ho vaig deixar, després de molts anys ballant, ho vaig fer per gaudir la Festa Major d'una altra manera, per sentir totes aquelles sensacions que us explicava abans, acompanyat de la meva dona i de les meves filles. Doncs ara ens toca a tots viure-la també d'una forma diferent; gaudim-la.

Molt Bona Festa Major!

JOAN MERLOS

Ex Ballador, Ball de Bastoners
Colla Vella

Sóc un exbastoner. Visc la Festa Major des de fora com a espectador. Amb 60 anys complerts, mai, mai havia estat fora de Sitges un 24 d'agost fins aquest 2020. Vaig marxar a la Cerdanya francesa a casa del meu fillol, en David Petit. Allà, amb la meva filla, el meu net de pocs mesos, el meu fillol i el seu germà Màrius passejàvem per un camí frondós a la vora del riu cap al capvespre, tot aprofitant la seva frescor. En sentir les campanes de Vilanova de les Escaldes, tocaven dos quarts de vuit, la Lorena em va dir: "Ara estariem al Baluard, si balléssim, posant-nos la *faldilleta* i la faixa". Just en aquell moment em van venir molts records al cap, tots viscuts amb la Colla Vella de Bastoners i em vaig preguntar a mi mateix què haguessin dit d'aquesta situació de pandèmia, que ens ha deixat sense Festa Major, aquells bastoners vells (vells amb tots els respectes) que em van ensenyar tants i tants valors. Em van venir a la ment, com si els veiés ara mateix, en Josep Roig, en Magí Mestres, en Salvador Barlan, en Joan Garcia (encara entre nosaltres), en Perico López i tants altres amb qui vaig tenir la sort de formar part de la Colla Vella.

Em preguntava què haguessin dit en assabentar-se que no celebrariem el primer assaig de l'any per pujar a la Festa Major de Campdàsens, acompanyant els Amics del Garraf, i que no podríem fer la primera ballada davant la capella després de missa i que no podríem esmorzar com cada any sota el pi gros de Can Lluçà. Cada cop que s'aixecava el porro solíem dir "Vinga vi, ho cura tot" i quan es prenia el cigaló, se solia dir "el *carajillu* cura el refredat".

Què dirien, acostumats a fumar-se una fària o un *caliqueño* ben esmorzats, pel fet d'haver-se de posar la mascareta o no poder cantar després d'esmorzar *Les noies del veïnat* o *La Taitona*? També em pregunto què haguessin dit quan no haguéssim pogut fer el darrer assaig amb els grallers, fent el final d'assaig amb cava i dolços donant l'entrada a la Festa Major?

Què pensarien aquests grans bastoners d'una Festa Major sense Entrada de Grallers. Sense morterets. Sense processó de la bandera ni castell de focs? Quina Festa Major seria aquella que no tindria una matinal amb la qual sortir amb l'alfàbrega a la boca? (qui no la portava a la boca, la portava a la faixa o l'orella). O sense l'esmorzar de Festa Major amb els grallers. Què seria d'una Festa Major sense la Processó, volguda per tots amb el punt clau del ressò de picar els bastons al Racó de la Calma? Què seria d'una Festa Major sense una ballada final de Gegants, tan esperada per grans i petits?

Em pregunto com haguessin viscut aquesta situació aquests bastoners Vells. I com ells, tanta gent gran que vivien la Festa Major d'abans i que celebraven, la Festa Gran. Jo espero i desitjo que aquesta situació que estem passant sigui el més breu possible i que puguem tornar a gaudir de la nostra gran Festa Major.

DANI PIQUES

Ex Ballador, Ball de Pastorets

Afrontar una Festa Major a la qual se li han retirat tots els elements que la fan viva i bonica és fa francament difícil: sentir, compartir, tocar, riure, suar, cridar, improvisar... Res d'això és saludable en el nostre context i molt poca cosa li queda a la Festa si la restringeixes. Alguns sitgetans arrufem el nas amb resignació, adaptant-nos com bonament podem, altres marxen, prefereixen no veure-ho, com qui no vol tacar el seu arxiu *memogràfic*.

Vist en perspectiva d'adult, dels qui ja hem gaudit de la Festa des de molts vessants, penses en allò que ha significat al llarg de la vida i amb tot allò que hi estem perdent. Penses en la canalla que havia sortit a la matinal de Santa Tecla i que ja no recorden com es deia el seu drac, o en els més petits que no ho han arribat a veure, i com, a poc a poc, inevitablement, cada cop posem menys els vídeos de la Festa que abans reproduïem recurrentment.

Penso quan fèiem el Ball de Pastorets i com passàvem l'estiu preparant el material, comentant les novetats, imaginant escenaris o inculcant als nous el sentit del ball. La bogeria anava molt més lluny que ballar bé, era el punt de trobada i era un generador de sentiments, primer d'impaciència, després de nerviosisme i finalment d'eufòria, quan arribava el dia de picar.

Sens dubte hi tornarem, i segur que de manera semblant, mentrestant ens toca transmetre la passió de la Festa amb el que ens queda, per tal que els que més l'esperen la puguin recuperar i celebrar amb el delit que ho hem pogut fer tots.

TONI MUÑOZ

Ex Majoral, Colla de Cercolets

En primer lloc, vull donar les gràcies per l'oportunitat de reflectir sobre aquestes línies els meus sentiments d'enguany sobre les nostres tan estimades festes majors. Tant la del nostre patró Sant Bartomeu com de la més esperada pels petits de la vila, als qui conec bé, la nostra patrona Santa Tecla.

Ves per on, enguany tinc aquesta oportunitat enmig d'una pandèmia que ens privava l'any 2020 de viure i gaudir els sitgetans de la nostra Festa més gran. És cert que després de participar durant 40 anys a fons, primer portant els Gegants Moros, per seguir sent el substitut del mestre Ramon Aliana com a Majoral en els Cercolets, veure com el virus de la Covid-19 ens deixava sense poder celebrar allò que durant tot l'any més esperem els sitgetans, em deixava un sentiment de tristesa immens dins meu.

No és el mateix un 23 d'agost sense poder sentir les gralles, sense veure sortir de l'Ajuntament a les 14 hores en punt els Gegants i bèsties de foc, donant l'inici de la Festa que no vam poder gaudir.

Durant molts anys he sentit l'Entrada de Grallers per Ràdio Maricel mentre em preparava per participar en les 36 hores com a Majoral dels Cercolets, però ja fa uns anys que tot i que segueixo amb el mateix guio, visc la sortida dels balls com a espectador, entenen encara millor el seu significat per qui no ball i viu la Festa a peu de carrer. En aquesta ocasió els carrers no oloraven a pólvora ni se sentien els picarols, tan sols els morterets anunciaren un inici de Festa trist i amb poc encant, que ens tocava viure. Però era el record del seu significat per tot sitgetà del dia de Sant Bartomeu. Més que un sentiment és una barreja de bons moments: la matinal, l'Ofici, la Sortida de la Processó amb el Sant pels nostres carrers i una guinda amb la ballada final de bèsties i Gegants.

L'any 2020 el recordaré com una aturada obligada, causa de la pandèmia inesperada, que ha fet molt de mal i que no ens ha deixat viure allò que més esperem des que comença l'estiu: aquesta barreja de records i sensacions que significa la nostra Festa Major.

Ara, el meu gran desig és veure aviat la llum al final del túnel per poder gaudir-la enguany, tot i que potser no com sempre, però sí com una Festa Major el més semblant possible d'aquella que ens fa vibrar i il·lusionar any rere any.

CRISTINA ROIG

Ex Balladora, Ball de Panderetes de l'ABPS

En primer lloc, deixeu-me fer un esment a les persones que hem perdut i els qui han patit la Covid, amb aquesta pandèmia mundial, que ens fa viure amb més intensitat les coses bones que ens porta o dona la vida.

Vull aprofitar aquesta oportunitat per desitjar-vos de tot cor una molt bona festa major 2021!

Des de ben petita vaig formar part del Ball de Panderetes de l'Agrupació de Balls Populars, assajàvem a la Femenina, al carrer Sant Bartomeu, érem moltes!

M'agradaria tenir un record de totes i tots i no deixar a ningú enrere, han passat molts anys...

Tot just començàvem a gaudir de participar en la nostra Festa, assajos, sortides, sempre tan cuidades i estimades, per la nostra nova família, l'Agrupació de Balls Populars. Van anar passant els anys, i com qui passa de curs, passava de ball, i finalment vaig formar part de diverses juntes de l'Agrupació, dedicant hores, dies, nits, plors i riures, i molts i molts nervis. De tota aquesta experiència, la millor, és haver tingut l'oportunitat de conèixer sitgetans magnífics, que no hagués conegut de cap altra manera, a tots ens uneix l'estima per la nostra Festa i les nostres tradicions.

No sabia com es vivia la Festa Major sense formar part de cap Ball i quan t'atures és una sensació de difícil descripció, sense assajos, ni sortides, ni cap preparatiu, però saps que el 23 a les 14 hores sonaran els morterets, sentiràs les gralles, veuràs passar la cercavila per davant teu, i podràs sentir totes les màgiques sensacions que ens dona la nostra Festa.

L'any passat, iniciat l'agost, ja sabíem que no era viable, que no es podia fer res, només enyorar-la i recordar vivències passades, per fer-ho una mica més suportable, però a l'hora de la veritat... va ser dur, mirar el rellotge i pensar què estaries fent en aquell moment.

Com cada any, vaig recordar a tots i totes aquelles persones, familiars i amics que ja no estan entre nosaltres i els hi vaig desitjar una molt bona Festa Major, perquè on siguin, segur que la van celebrar, fent gaudir al nostre Sant Patró del seu dia!

Desitjant tornar a admirar els nostres Gegants, la seva bellesa i elegància, trontollar amb els morterets, deixar-nos endur per l'olor de la pólvora i de l'alfàbrega, cremar a l'infern amb els diables i feres, envoltats per les seves espurnes, escoltar picarols i sentir a la pell el to de les nostres estimades gralles i timbals. Tornar a gaudir del millor espectacle pirotècnic i en finalitzar la traca sentir que estem bojament enamorats i orgullosos de ser sitgetans!

Gloriós Sant Bartomeu, que de Sitges n'és patró! Visca la Festa Major!

REGINA MIRABENT

Ex Balladora, Ball de Cintes

Vinc d'una família que durant molts anys hem participat en diferents balls a la nostra estimada Festa Major de Sitges. Molt abans de néixer jo, ja hi sortien el meu pare, oncles, cosins, sogre, etc. Per aquest fet la Festa Major sempre l'he portat al meu cor.

Sóc una persona feliç i privilegiada per haver pogut treure al carrer els dos primers balls formats per dones, com van ser les Gitanes el 1977 i les Cintes el 1982, dels quals també he participat com a balladora fins que la salut m'ho va impedir.

No puc explicar amb paraules què sento quan s'acosta el dia 23 d'agost i és l'hora de l'Entrada de Gralles i fins que s'acaba tota la Festa Major, ja que visc amb l'emoció als ulls i al cor.

Tinc la sensació que si no sóc a lloc abans del primer toc de gralles, no podrien sortir. Tant jo com el meu marit, en Toni, i els nostres fills David i Eva, el nostre gendre l'Àngel i ara també el nostre net en Jan, hi hem participat durant molts anys i encara en participen en diferents balls gaudint força.

Per culpa de la Covid-19 ens vam quedar sense la nostra més estimada Festa i va ser molt trist. Però ens retrobarem molt aviat, si Déu vol.

Estic molt agraïda amb totes les persones que sempre m'han fet costat per poder fer realitat els meus somnis. He de dir que no ho vaig fer per tenir el reconeixement de ningú ni perquè em posin medalles; no sóc així. Faig les coses des del cor i sempre dic que no cal que em toqui la loteria perquè ja sóc milionària amb les persones que m'estimen i també jo les estimo molt.

Desitjo a tot el poble de Sitges que ens puguem recuperar ben aviat d'aquest maleït virus i puguem tornar a gaudir de la nostra gran i més estimada festa de totes, la Festa Major.

Salutacions i fins aviat. Amunt Les Cintes!

CARME COMAS

Ex Balladora, Ball de Gitanes de l'ABPS

Enguany tenim una Festa Major atípica, de la qual n'haurem d'aprendre moltes coses, i haurem de pensar com ho podrem fer perquè sigui segur, poder gaudir-ne i no tenir el sentiment que ens falta alguna cosa.

El dia 22 ja comença la nostra Festa Major vestint els gegants Moros i vigilant que no els hi falti res. Quan anem cap a la plaça de l'Ajuntament i ens trobem amb les altres parelles de Gegants i les bèsties, aquí comença la Festa Major.

Quan sentim a pujar pel carrer Sant Francesc, les gralles, les caixes, els tabals i els sacs de gemecs, a mi se'm posa la pell de gallina.

Jo, com a exballadora, enyoro planxar la faldilla i el davantal de gitana, ball en què vaig entrar a ballar en una edat en què altres ho deixen. Per a mi una de les millors festes majors va ser el primer any que vaig ballar, ja que no havia pogut participar mai de la festa del meu poble. Les processons sempre se'm feien curtes, em faltaven carrers per a poder-hi ballar. Un any, dient el vers, se'm va escapar un reneç, perquè de l'emoció vaig oblidar una paraula del vers. Ara, des de fora, sigui acompanyant als balls –cosa que he fet durant molts anys a les processons– o d'espectadora, ho gaudeixo molt, gaudeixo tant o més que ballant i vaig canviant de carrer per anar veient els balls que més m'agraden.

Haurem d'aprendre a fer la Festa Major com si fos una pel·lícula, tots asseguts en cadires i en horaris concrets, sense oblidar-nos l'acomodador i les crispetes. Seria una mica de les nostres intenses estimades 36 hores, però reduïdes.

TONI VIDAL

Ex Ballador, Moixiganga

Per a mi, com per a molts sitgetans i sitgetanes, la Festa Major de l'any passat va ser la més atípica que he viscut mai. No poder sentir el caliu de la gent durant les 36 hores més intenses de l'any va ser trist i dolorós. No obstant això, va ser una Festa Major molt emocionant, perquè la vaig viure des del record dels qui ja no hi són i des de l'agraïment dels que lluiten contra la malaltia, posant en risc la seva vida cada dia. Crec que aquesta maleïda situació que ens ha tocat viure ens ha ensenyat a valorar més la nostra Festa i ens ha fet créixer aquest esperit i estima que sentim per les nostres tradicions. Així doncs, el millor regal que ens podem fer els uns als altres és conservar dins nostre el sentiment de joia compartida per quan ens puguem retrobar i així poder fer encara més gran la nostra Festa.

XAVIER BAYER

Sacaire

Em ve molt de gust escriure aquestes quatre ratlles per al programa de la Festa Major d'aquest 2021. Em basaré en el text d'una carta que vaig publicar a *L'Eco* el setembre de 2017 i que en el fons venia a dir el mateix que ara m'han demanat.

L'any 1984 vaig venir a tocar el Ball de Pastorets per la Festa Major de Sitges, acompanyant del David al flabiol (anteriorment ja havia vingut uns quants anys com a graller). L'experiència amb el sac de gemecs i flabiol i tamborí tocant els Pastorets va ser molt entranyable. Sobretot vaig tenir una alegria molt gran per ser el primer músic de sac de gemecs (instrument conegut per aquí també amb el nom de manxa borrega o senzillament borrega) que venia a Sitges, després que durant molts anys s'hagués deixat de tocar aquest instrument a Catalunya. Certament, a principis del segle XX ja hi havia qui tocava la borrega i el flabiol amb els Pastorets, però els músics van anar desapareixent fins que no en va quedar cap. Una de les versions del ball que reciten els Pastorets, anomena els músics de flabiol i borrega.

Una cosa similar va passar amb alguns balls tradicionals, que es van anar perdent. Per sort, el Ball de Pastorets de Sitges va ser l'únic que va sobreviure els anys durs del segle XX. I balls de Pastorets d'altres poblacions (on s'havia deixat de ballar feia molts anys) van haver de venir a Sitges per copiar les coreografies o per refer el ball.

La sortida del 1984 no va ser fàcil. Poca gent recordava aquests instruments pastorívols. Tanmateix, ens en vam sortir i la simbiosi amb el ball va esdevenir perfecta.

Durant 33 anys he vist un tou de colles de canalla que s'han anat succeint per ballar els Pastorets; totes bones i entregades. Els millors pastorets de Catalunya i de tot el món, no en tingueu cap dubte.

Vull agrair la gent de Sitges d'haver-me permès venir a tocar amb la manxa borrega per Festa Major. Han estat 33 festes majors dures i cansades, sobretot les dels últims anys, quan les processons i cercaviles cada cop han durat més hores. Han estat uns anys en què he conegut molta gent de Sitges, on he fet bones coneixences i bones amistats. He de reconèixer que m'hauria agradat seguir venint a tocar a aquesta Festa tan meravellosa, però des de 2017 ja no m'han trucat més. Ho entenc perfectament; hi ha colles de Sitges preparades per agafar el relleu... i això és bo. Jo em quedo amb els records i les vivències de tants anys compartits. Moltes gràcies, Sitges, Agrupació de Balls Populars i Pastorets de Sitges.

MARTA FONTANALS

Ex Flabiolaire i Tamborí

En la meua vida he viscut festes majors de tota mena. Des de ben petita recordo estar esperant la Processó a la perfumeria de l'àvia del carrer Major. Passaven els Gegants i darrere els Cap Grossos i quan veia els dimonis aleshores corria cap al corraló per amagar-m'hi. Però el descarat del Drac treia el cap, inclòs s'hi abocava i s'endinsava cap allà on era. Quina por! Allò provocava que durant uns dies somiava que el Drac aconseguia atrapar-me. Per sort només era un malson.

Després, a partir dels nou anys, van passar les festes majors en què jo tocava el flabiol amb els pastorets, els cercolets i finalment amb les panderetes, les quals vaig acompanyar i fins i tot vaig ensenyar a ballar durant alguns anys a les generacions més joves.

Més tard, quan em va tocar ser mare, vaig haver de penjar el flabiol i em vaig dedicar a viure aquelles festes majors des de la barrera, transmetent aquella tradició als meus fills. Amb això ja passem de la meua primera Festa Major l'any 1976 a l'última que vam poder celebrar l'any 2019. Però arribem al 2020, amb una pandèmia que es carrega tot allò que anteriorment havíem viscut; amb una sensació gran de buidor davant la inevitable comparació amb l'abans. Amb uns actes alternatius, que no crec que servissin gaire per mitigar tot el que es troba a faltar. Segueixo creient que les coses a mitges no van enlloc. Aquesta és la meua opinió: si no es pot, no es pot. Així de taxatiu és el meu parer. O tot o res. Com a molt un acte per no oblidar-nos de la diada i punt. No es pot anar contra els elements. Si una pandèmia ens priva de fer la vida normal, què hi farem! Jo, personalment, en aquells dos dies vaig procurar no pensar en tot allò que ens perdiem i vaig carregar les culpes al maleït destí, que és el que ens privava de viure la nostra Festa com ho havíem estat fent fins aleshores. Així que, com diu la dita: ull que no veu, cor que no sent.

En resum, aquesta és la meua modesta opinió: si no pot ser, millor deixar-ho per un altre any i carregar encara més piles per la Festa Major de l'any vinent. Espero i desitjo que aquest malson passi d'una vegada per totes, com el Drac de quan jo era petita i que m'empaitava corraló avall.

JORDÍ MARTÍ

Ex Graller, Colla de la Malvasia

23 d'agost del 2020. Les 12 en punt del migdia, l'hora de l'Àngelus... Al capdamunt del carrer Sant Francesc el silenci és eixordador. No redoblen els timbals. Tampoc se sent el so de cap gralla... Uns metres més enllà, on hauria d'haver-hi un Cap de la Vila en plena ebullició, només unes poques persones que es mouen encuriosides entre el xafardeig i la nostàlgia.

Mentrestant, de ben segur que a la gran majoria de cases sitgetanes i/o en aquells locals encarregats de servir diferents menges al personal, es reproduïen digitalment l'enyorat Toc de Matinades, o si més no, qualsevol de les melodies que els grallers de Sitges ens van regalar farà uns anys, en forma d'un extraordinari CD, indispensable avui dia a qualsevol llar de la nostra vila.

De totes maneres, Janio Martí durant el pregó de Festa Major del 2002, ja ens advertia que no és comparable l'emoció d'escoltar la música enregistrada o bé en viu i en directe. I això probablement encara queda més palès quan estem parlant de gralles.

Això ens indica i reafirma aquella màxima que sense gralles no hi ha Festa Major, i amb la mateixa contundència no oblidar mai que la música sempre ha d'estar al servei de la Festa i mai a l'inrevés. I això a Sitges, sembla que no està molt clar darrerament...

Amb la tristor d'haver viscut una no-Festa Major històrica i amb l'esperança que hagi estat única i irrepetible, felicitar a l'Escola de Grallers de Sitges per aquests tan meritoris 50 anys d'història, fonamentals per entendre l'evolució de la gralla, no tan sols a Sitges, sinó a tot el territori Català, amb el respecte i l'orgull d'haver-ne format part. Al mateix temps, esperonar a tots els amics i companys grallers perquè segueixin sent l'ànima de la Festa, seguir assajant dur per a dignificar l'instrument i fent aquella pedagogia tan necessària als novells grallers i, per què no, també al ball del públic, perquè el nom de Sitges segueixi al capdavant i sent tan respectat dins aquest petit gran món de la gralla.

JOAN PINÓS

Membre de la Subrband

De petit tenia amics que esperaven amb il·lusió el pas dels Gegants, altres es feien els valents davant del foc i alguns esperaven els balls de Bastons, els Cercolets, les Gitanes o la Moixiganga, on hi ballaven un germà gran, un amic o la mare.

Jo esperava la banda. A ser possible en algun carrer estret on es poguessin escoltar amb atenció les diferents veus dels clarinets, les flautes, les trompetes o les tubes. Era el meu moment preferit de la Festa Major!

Així i tot, mai vaig tenir cap conegut que formés part de la banda. De fet, a Sitges no hi havia banda i gairebé no hi havia músics que toquessin instruments de vent. Pels volts de l'any 2000 ja havia aconseguit una tuba i un grupat d'amics amb altres instruments i l'empenta necessària per tirar endavant el projecte. Alguns ja sabien tocar i altres en vam aprendre. El Retiro ens va acollir i després d'uns quants anys de treball i desventures diverses debutàvem a la Festa Major del nostre poble.

Us podeu imaginar la il·lusió que em fa veure passar la banda i reconèixer els músics que en formen part. La Subrband ha estat per a molts d'ells una escola on han crescut musicalment i on hem passat moments molt bonics.

Ara fa més d'un any que la banda no pot assajar. No només no ha pogut participar en la Festa Major, sinó que ara l'haurem de reconstruir entre tots i potser serà un procés llarg. No passa res, ara sabem que és possible i a més, mai havíem tingut tanta gent capaç per aconseguir-ho. Hi tornarem!

JOAN YLL MARTÍNEZ

Component de la Cobla Sitgetana

Quan puguem tornar escoltar el so de la cobla

Un dels moments gratificants de la Festa Major és quan el flabiol dona l'entrada als primers compassos de la sardana *La Processó de Sant Bartomeu i La Festa Major*, a les dues del migdia de la Vigília. En aquella hora la Festa és un aiguabarreig de músiques de tota mena, amb les quals a casa hi hem estat molt familiaritzats.

Em vaig anar fent gran en aquest ambient, fins a entrar a formar part de la Cobla Sitgetana, que ha participat en la Festa. Moments abans de començar, entre els músics i dansaires s'estableix una complicitat que es nota en les mirades. Nosaltres les dirigim als qui ja perfilen la rotllana i ells als músics. Uns i altres estem amatents de no avançar-nos al rellotge, però tampoc endarrerir-nos. Desitjant poder tornar a viure aquestes sensacions, després que la de l'any passat ens va atrapar en una enyorança, quan no donàvem crèdit a res d'allò que estava passant. Una Festa Major com mai l'havíem viscut i aquest enyor s'amplificava quan a les dotze de la Vigília, passaves pel carrer i de l'interior d'alguna casa sortia el so de les gralles amb la música de les *matinades*. La mateixa sensació quan a les dues s'escoltava una de les sardanes. Sensacions plenes d'emotivitat, a les quals s'hi afegia el sentiment de solidaritat, destinat a les persones que patien les conseqüències de la pandèmia. Que ben aviat el refilet del flabiol ens torni a convidar a participar en una nova Festa Major, serà el retrobament amb la tradició. I amb tot allò que representa per a nosaltres, que l'hem viscut des de ben jovenets i hem sabut transmetre els seus valors als nostres descendents. Quan això sigui possible, allà hi serem les dues Cobles locals, la Sitgetana i la Maricel.

JOAN ROCA

Portant del Tabernacle de Sant Bartomeu i Santa Tecla

Bona Festa Major a tothom!

M'han demanat que faci un petit record com a portant del Tabernacle de Sant Bartomeu i Santa Tecla. Vaig començar participant i gaudint de la nostra Festa saltant i ballant amb el Ball de Cintes de l'Agrupació de Balls Populars de Sitges durant uns anys. Després vaig passar al Ball de Gitanes també de l'Agrupació, on gaudia fent de Gitano Gros acompanyat de totes aquelles boniques gitanes.

Amb més anys a sobre, ja em costava ballar i vaig passar a ser Timbaler de la Colla Jove de Diables de Sitges. Ho vaig deixar el primer any, ja que sóc dur d'orella i arrítmic.

Un bon dia, l'Esteve Ferré em va dir si volia ser portant del Tabernacle dels nostres Patrons. Em va agradar molt la idea de poder seguir participant de la Festa, essent creient com sóc i volent honorar els nostres Patrons. És una de les millors coses que he fet a la meua vida. Fou cap el 2010 o 2011. Feia poc que mossèn Pausas era rector de Sitges. Abans, per Sant Bartomeu, a les processons només hi anaven homes portant el ciri i per Santa Tecla tot eren dones. Recordo l'any que va ser Pendonista la Sandra Rubí. Jo, bon amic seu, vaig anar a la processó de Santa Tecla portant el ciri, cosa estranya, ja que era l'únic home que la va acompanyar.

Llavors mossèn Pausas va proclamar que a partir de l'any següent totes les processons serien mixtes. La meua experiència com a portador del Tabernacle és molt satisfactòria. Gaudeixo molt i és un honor per a mi. Aquest any tan estrany en què hem de reinventar la Festa Major i es farà el que es pugui, ningú ens podrà treure els records que tots tenim al cor: l'Entrada de Grallers, els balls dels Gegants, el magnífic Castell de Foc, el repic de campanes, els sorollosos morterets, les grans enceses de Diables, Drac i Àliga, la nostra Moixiganga i els alegres balls blancs. És un orgull com a sitgetà portar el nostre Sant Patró. Visca Sant Bartomeu i Santa Tecla!

MAICA DíEZ

Ex Presidenta de la Comissió Municipal de Festa Major i Santa Tecla

Parlem de virus! Ara mateix hi ha dos que han sacsejat la nostra vida. El virus de Festa Major que cadascú s'ha inoculat en diferents moments de la vida personal, i el virus de la Covid-19 que se'ns ha inoculat sobrevingut a tota la població mundial alhora. És inevitable pensar que la Covid ha passat per damunt del nostre virus més estimat i ens ha deixat descollocats per afrontar la situació present amb un mínim de tranquil·litat, coherència i acceptació. Ens ha obligat a tots a reinventar i adaptar la Festa Patrimonial, en funció del Procicat, i no d'on viu la pendentista de torn, ampliant imatges i llenguatge amb paraules i conceptes nous com mascareta, distància de seguretat, confinament... Inimaginable només fa tres anys, que un maleït virus mantingués a l'atur el nostre virus de FM durant dos anys, fent-la més vulnerable i fins i tot terrenal. I això fa por.

Però a la matinal de l'any 1981, només teníem un virus que era el de Festa Major, que ja començava a fer estralls en molts de nosaltres. Érem tots amics, alguns d'ells, molt estimats, ens van deixar, malauradament, massa aviat. Compartíem un munt de coses, activitats, estudis, diversions, feines, érem feliços! Pot semblar que el pas del temps ens esborrona els records i els desdibuixa per esdevenir una altra cosa, no és el cas. Jo tenia la sensació que érem protagonistes d'una cosa molt gran, que traspassava el moment que estàvem vivint. El virus ja era dins nostre i vam quedar immunitzades per tota la vida. En el meu cas va propiciar i configurar la meua manera de ser davant la vida, amb valors que m'acompanyaran sempre i que agraeixo a tots els culpables.

Tenir l'oportunitat de ballar la FM et dona una posició de privilegi, però l'amor és el mateix. El sentiment de pertinença, de formar part d'un conjunt, el dret que es té a la propietat comuna m'han acompanyat fins al dia d'avui i m'ha permès estimar-la i respectar-la des d'altres vessants ben diferents de la de balladora, però la Festa Major s'estima i punt.

VINYET ESTEBAN

Presidenta de l'Agrupació de Balls Populars de Sitges

Arriben les dates en què les converses amb la família, els amics i els companys convergeixen una vegada i una altra en la Festa Major. Hi ha moltes ganes, perquè les circumstàncies de l'any passat ens van deixar sense celebració i la realitat ens va fer adonar que res és inamovible i que fins i tot es pot estar, com aquell qui diu, un any en blanc.

Per això, a ca l'Agrupació hem dedicat moltes hores d'aquests darrers mesos a reflexionar sobre com i de quina manera es podria materialitzar una celebració que compleixi els principals objectius de la Festa: Sortir al carrer i festejar Sant Bartomeu i Santa Tecla de la manera com millor ho sabem fer en aquesta casa. Tenint clar que per damunt de tot està l'interès general i la prevenció, volem fer possible la festa, volem treure els balls al carrer. Hi ha moltes maneres de plantejar-ho i materialitzar-ho. Òbviament no es pot fer el mateix de sempre, però no podem deixar passar les dates més rellevants del calendari festiu de la vila simplement encongint-nos d'espatlles.

Segurament no és aquest el lloc més adient per relacionar totes i cadascuna de les possibilitats que hem treballat, però voler és poder i només es materialitza si qui pot, vol.

Des de ca l'Agrupació manifestem el nostre compromís amb la Festa, amb la seva tradició i amb el treball conjunt de tothom per fer-la possible, adaptant tot allò que calgui, però ballant als carrers i a les places en honor als nostres sants patrons.

Des del carrer d'en Bosch us desitgem la millor Festa Major possible!

CARME ARTIGAS

Presidenta del Casino Prado
Suburensa

L'origen del Casino Prado ve donat per les "disputes musicals" pels balls de la Vila. Uns balls monopolitzats per la banda municipal del Mestre Oller que actuava al Teatre Vell. Així estant, el mestre Senalla, per tal de poder tocar amb la seva Banda del Pencil, va construir el 1870 una sala de ball, que amb ampliacions i reformes amb els anys va esdevenir l'actual Teatre Prado tal com el coneixem.

Des d'aleshores, amb molt poques excepcions –Guerra Civil, grip espanyola, etc.– els concerts de FM s'han celebrat mantenint l'essència de la Festa. I hi ha hagut variacions, per descomptat, ja que les festes evolucionen. Per exemple, Santa Tecla va passar de ser la festa gran a un segon pla – a causa de les inclemències meteorològiques– fins a convertir-se anys més tard en la FM dels més petits de la casa.

Recentment, per posar un altre exemple, es va deixar de fer a Prado i Retiro, el tradicional cafè concert. Però en canvi, s'ha preservat l'Aperitiu de les dues entitats –amb alternança de la banda i de la cobla– que ha continuat sent una de les cites obligades pel sitgetanisme.

Però va arribar el 2020, i de sobte, l'any passat, el món es va capgirar i la pandèmia va obligar a suspendre les festes majors de Sant Bartomeu i Santa Tecla.

Malgrat això, al Prado no vam voler perdre aquesta tradició, organitzant un aperitiu concert amb aforament limitat i totes les mesures d'higiene amb La cobla Sant Jordi –per Sant Bartomeu– i amb Núria Scarp amb el vermut sonor per Santa Tecla, que ens van ajudar, per una estona, a oblidar el malson comunitari que estàvem vivint. També la nostra fantàstica façana modernista, va lluir engalanada i no van faltar nards ni alfàbregues.

Aquests van ser petits actes, per no perdre l'esperit de les nostres festes majors, que juntament amb la celebració en família de cadascú, van fer no oblidar aquestes dates tan assenyalades.

Aquesta pandèmia ens ha fet veure que res és invariable, que hem de ser flexibles i actualitzar, reinventar o repensar les nostres festes, començant per Festa Major i acabant per Carnaval. I no ens ha de fer por, el més important és preservar el sentit i l'essència de les mateixes i ser capaços de transmetre aquest sentiment a les generacions vinents.

Aquest any tornarem a celebrar la Festa, el Prado, com sempre ha fet, hi serà tant com les circumstàncies ens ho permetin i participarem per celebrar-les amb responsabilitat i cautela, complint amb les recomanacions de les autoritats sanitàries, però amb il·lusió i sense oblidar que depèn

de tots plegats mantenir-les i preservar-les. Gloriosos Sant Bartomeu i Santa Tecla, que de Sitges sou Patrons. Bona Festa Major!

MARIA ELENA FERRÉ

Presidenta de la Societat Recreativa
El Retiro

Enyorança de Festa Major

Si hi ha una Festa que aglutina emocions, sentiments, alegries i enyorances és la nostra Festa Major. Quan ja de petita l'has viscut intensament, sobretot en l'àmbit familiar, és difícil que al llarg de la teva vida aquest sentiment no vagi creixent amb tu i el transmetis als teus fills i ara ja als teus nets.

Són molt els records i vivències viscudes al llarg de la meua vida, tot i no haver participat mai directament a la Festa, en la meua època de joventut les dones no érem presents en els balls ni entremesos, però sempre he sigut una fidel seguidora de tots i cadascun dels actes de Festa Major i de Santa Tecla. El mèrit no és meu, a casa tots érem molt de les tradicions de la nostra vila, els meus avis, pares i germà, i això s'impregna en l'ADN de les persones i perdura tota la vida.

Però si hi ha un record que sempre portaré gravat en el meu cor és quan vaig tenir l'honor de ser nomenada Pendonista de Santa Tecla l'any 2011. És difícil transmetre en paraules l'emoció i la il·lusió que tant per a mi com per la meua família això va representar. El goig de tenir a casa la imatge de la Santa, l'Ofici, portar el penó, formar part directament tant de la Cívica com de la Processó i representar a totes les dones sitgetanes en una Festa que jo no anomeno petita, sinó la Festa Major de la Copatrona del nostre estimat Sitges.

Per això, tant l'any passat com aquest en menor mesura, sap tant de greu no poder gaudir de tota l'esplendor de la nostra Festa Major. Vàrem enyorar veure els nostres Gegants pels carrers, les bèsties, els balls, els grallers, sentir les músiques tan conegudes, olorar la pólvora i l'alfàbrega, enlairar-se els castells i pilars. Només ens van quedar els morterets, l'ofici i els concerts vermut, que tradicionalment es fan a les dues entitats centenàries. I si parlem d'entitats, he de parlar de la Societat Recreativa El Retiro, que per Festa Major es vesteix de gala per celebrar amb els seus socis i sitgetans en general que també estem de Festa, organitzant balls i campionats o sessions especials de cinema, i això l'any passat tampoc va poder ser, tot i coincidir amb el 150 aniversari de la fundació de l'entitat.

Enguany esperem que tot ens sigui més favorable i acabo aquest escrit explicant la fotografia que l'acompanya: era Santa Tecla de 2011, passant per davant del Retiro, Pendonista i Cordonistes i la junta del Retiro saludant-nos. Si us hi fixeu, hi ha de tot: geganter, diable, timbalera, gitano, músic i pregoners.

Blanc Subur

El vi oficial
de la festa

Festa Major

DES DE TEMPS ANCESTRALS EL VI ESTÀ PRESENT A LES FESTIVITATS MÉS GENUÏNES DE LES COMUNITATS. EL RITUAL DE COMPARTIR ALEGRIA, EL RITUAL DE REPRESENTAR UN FOLKLORE SITGETÀ TAN AUTÈNTIC I ÚNIC. VOLEM QUE SIGUEU PARTÍCIPS D'AQUEST TERCER ANY DE BLANC SUBUR EDICIÓ LIMITADA FESTA MAJOR 2021, AMB LA COLLITA 2019. UN BLANC SUBUR QUE REPRESENTA L'ALEGRIA, LA FRESCOR, L'EXPLOSIÓ, EL GOIG I LA JOIA DE LA CELEBRADA FESTA AL NOSTRE PATRÓ SANT BARTOMEU I A LA NOSTRA PATRONA SANTA TECLA.

DES DEL CELLER DE L'HOSPITAL SANT JOAN BAPTISTA DE SITGES ESTEM FERMAMENT CONVENÇUTS DE LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL QUE SE'NS HA DONAT, FENT D'ALTAVEU DEL PATRIMONI ENOGASTRONÒMIC I CULTURAL ENTRONCAT AMB EL PASSAT VITIVINICULTOR DE LA NOSTRA VILA. GRÀCIES A CADA CEP DE MALVASIA DE SITGES MANTINGUT DURANT SEGLES, PRESENTS EN AQUESTA AMPOLLA, MULTIPLIQUEM JUNTS L'IMPACTE SOCIAL DE LA NOSTRA ENTITAT.

ENGUANY, I SEGUIM CREIENT QUE MÉS QUE MAI, CELEBREM LA FESTA AMB ELS NOSTRES, AMB ELS TEUS, AMB UNA COPA DE MALVASIA A LA MA.

Collita

D.O. Penedès

Edició limitada
2019

A on?

Botiga del CIM

Plaça Joan Duran i Ferret s/n
Dilluns a divendres 10-14 h
Dissabte 11-14.30 h i 17-20 h
Diumenge 11-14.30 h

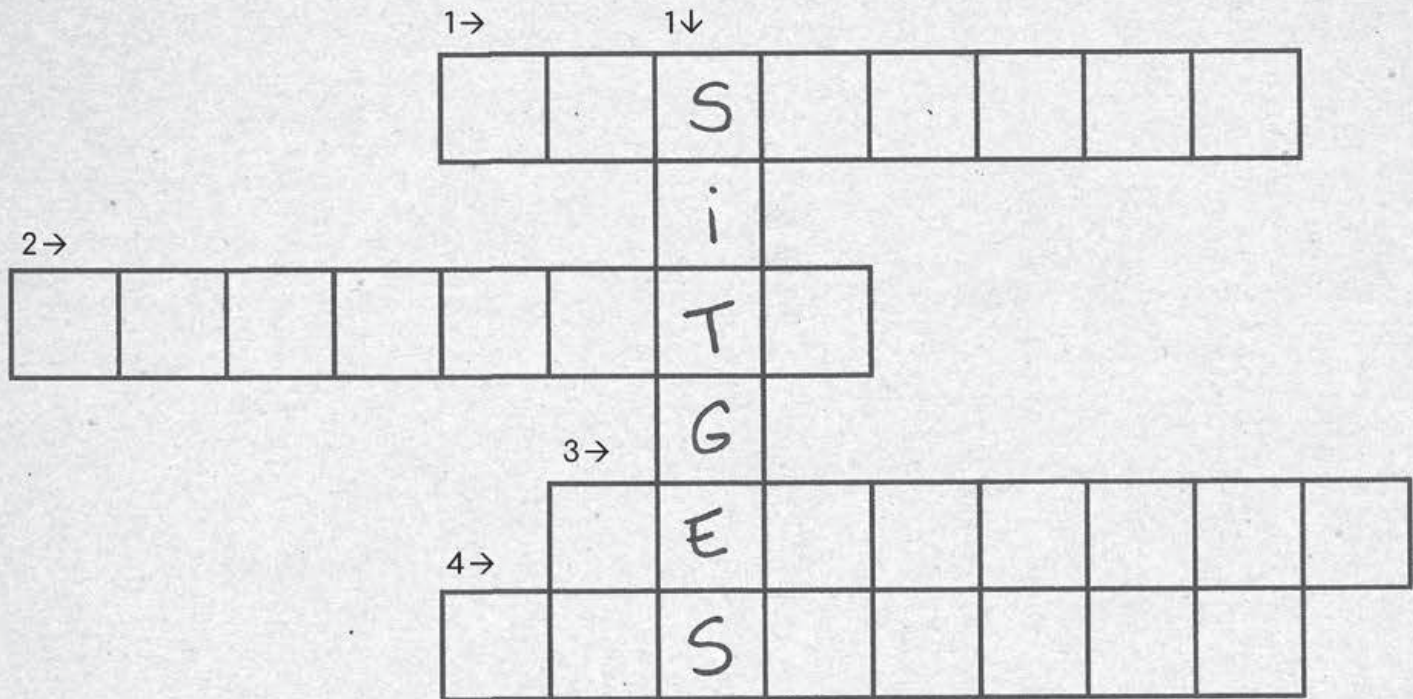
Wines Celler

Passeig de Vilafranca, nº 20
Dimarts a dissabte 11-14 h i 17-22 h
Diumenge 11-15 h

A tots aquells bars, restaurants i establiments de Sitges que l'ofereixen als seus clients durant aquests dies de Festa Major. I a la PARADA DE LA COMISSIÓ DE FESTA MAJOR I SANTA TECLA

#SitgesRespecta

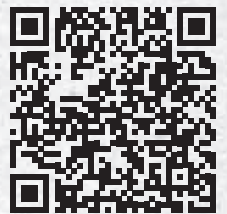
Sitges lliure de violències sexistes

HORIZONTALS

- 1→ **QUAN MARXO CAP A CASA,
NO VULL TENIR POR, VULL SER LLIURE.**
- 2→ **NOMÉS SI DIC SÍ, VULL DIR SÍ.**
- 3→ **DE FESTA I AMB ALCOHOL,
BEURE MASSA NO ÉS EXCUSA.**
- 4→ **L'ORIENTACIÓ SEXUAL
NO JUSTIFICA CAP AGRESSIÓ.**

SOLUCIÓ

VERTICAL

- 1→ **VILA LLIURE D'AGRESSIONS SEXISTES**

PUNT LILA

Ajuntament de Sitges

QUÈ ÉS

És un espai d'informació i sensibilització dirigit a tota la població i de suport, assessorament i acompanyament a qualsevol persona que pateixi o visualitzi una agressió masclista i/o lgtbifòbica (assetjament, insults, humiliacions...).

QUÈ OFEREIX

Informació de recursos.
Acompanyament davant una agressió masclista i/o lgtbifòbica.
Un espai segur i íntim.

DURANT L'AGOST ENS TROBARÀS A...

**BAR
RAQ
UES**
sitges21

**DIJOUS 12
DIVENDRES 13
DISSABTE 14
DIUMENGE 15
DILLUNS 16**

A LA PLANA DE SANTA BÀRBARA
EN HORARI DE CONCERTS

**CONCERTS DE
FESTA
MAJOR**

**DIJOUS 19
DIVENDRES 20
DISSABTE 21
DIUMENGE 22
DILLUNS 23
DIMARTS 24**

**I TAMBÉ AL
PASSEIG
DE LA RIBERA**

**DISSABTE 7
DISSABTE 21
DILLUNS 23
DISSABTE 28**

A L'ALÇADA DE LA
PLATJA DE LA FRAGATA
I EL CARRER SANT PAU
DE 23 H A 02 H

22è Concurs de Fotografia

FESTA MAJOR

Sitges 2021

Secció fotogràfica del Grup d'Estudis Sitgetans

CONSULTA LES BASES A: www.fotositges.com

FESTA MAJOR ARAI SEMPRE

JOAN YLL MARTÍNEZ
Cronista Oficial de la Vila

Un dels costums que més distinció conferia i que ha prevalgut entre la gent que estima les tradicions, ha estat convidar les amistats a la festa major del poble de l'amfitrió. Fins al punt que el mèrit requeria en aconseguir asseure a taula, a l'hora del dinar, el nombre més gran de comensals.

Quan es tracta de fer una crida adreçada als propis convilatans per a que obrin portes i finestres per a deixar entrar el so de les músiques nostrades, les flaires que es desprenen de la festa i el brogit festiu d'una altra Festa Major que, a causa de les circumstàncies, tornarà a ser diferent de com estem acostumats a viure-la, encara que la intenció no s'aparta de l'objectiu de voler enaltir totes les essències que hi coincideixen.

Tot just fa un any exclamàvem amb optimisme: "l'any que ve, més i millor". Evidentment podrem fer més coses que l'any passat, però encara no la podrem celebrar de la manera com voldríem i que forma part de la tradició que s'ha desenvolupat generació rere generació. Sortosament, la comprensió fa possible

que les persones ens adaptem a les circumstàncies en què ens toca viure, i d'aquesta manera la resignació ens fa tornar a ser optimistes de cara, una altra vegada, a l'any vinent.

També és molt recent el record de famílies que han perdut a algun familiar a causa dels afectes d'aquesta maleïda pandèmia. Així com altres que continuen patint les conseqüències, per tant convé estar al seu costat en aquests moments difícils. Conscients, però, que la seva voluntat no

és influir en la celebració, sinó que de ben segur animen a no defallir i que l'enteresa que han mostrat per a fer front a unes circumstàncies complicades, serveixi com a revulsiu per confiar en el dia de demà, que de ben segur serà millor.

Tots portem la nostra Festa Major molt arrelada en el nostre interior, que sigui aquest arrelament el que germini, una altra vegada, la joia de poder ser dipositaris d'un llegat tan extraordinari. Gaudim-lo des de la intimitat, amb el mateix entusiasme, que ja tindrem ocasió de celebrar-la de la manera com sempre havíem fet.

PROGRAMA OFICIAL D'ACTES DE SANT BARTOMEU

**DEL 19 AL 25 D'AGOST
DE 2021**

DECLARADA FESTA PATRIMONIAL D'INTERÈS NACIONAL EL 2016

Els horaris i la ubicació dels actes estan subjectes a la normativa sanitària vigent i les incidències climatològiques. En cas de modificació de les mesures sanitàries o pluja, consulteu les xarxes socials oficials **@fmsitges** i **@ajsitges** i també el web **sitgesfestamajor.cat** o l'aplicació de Festa Major de Sitges, per seguir tota l'actualitat.

Tots els actes de la Comissió de Festa Major són gratuïts amb reserva prèvia a través del web **sitgesfestamajor.cat**; la reserva per als actes que es realitzaran a les entitats cal fer-la en els seus respectius canals.

www.sitgesfestamajor.cat

DIJOUS
19
D'AGOST

LECTURA DEL PREGÓ SATÍRIC

17.30 h | **HORT DE CAN FALÇ**

A càrrec de Francesc Núñez i Agudo. En acabar, es presentarà la Pubilla i l'Hereu de l'ABPS 2021 i es farà el reconeixement al soci.

Organitzat per l'Agrupació de Balls Populars de Sitges.

Cal fer reserva a l'entitat:
info@agrupasitges.cat

TALLER MUSICAL

18 h | **RACÓ DE LA CALMA**

Aprèn a tocar la música de Festa Major amb l'Escola de Grallers de Sitges. Per a nens i nenes a partir de 7 anys.

Organitzat pels Museus de Sitges.

Venda d'entrades: a la recepció del museu i al web: museusdesitges.cat.
Aforament limitat.

PREGÓ DE FESTA MAJOR

19 h | **PLAÇA DE L'AJUNTAMENT**

A càrrec d'Eva Martín, flamant pregonera d'enguany, amb interpretació simultània amb llengua catalana de signes. El pregó es podrà veure en directe per Canal Blau televisió.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

CONCERTS DE FESTA MAJOR

20.30 h | **PLANA DE STA. BÀRBARA**

Magnífiques actuacions amb **ELS AMICS DE LES ARTS** i **LA TRIBUT FM**.

Organitzat per la Comissió de Festa Major i Sta. Tecla.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

DIVENDRES
20
D'AGOST

CONCERTS DE FESTA MAJOR

20 h | **DAVANT DE L'ERMITA DE ST. SEBASTIÀ (Avinguda Balmins, 21)**

Havaneres amb **ELS PESCADORS DE L'ESCALA**.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

21.30h | **PLANA STA. BÀRBARA**

SAU 30. Esperada actuació amb tot l'equip fundador i original de la mítica formació, amb Pep Sala al capdavant.

Organitzat per la Comissió de Festa Major i Sta. Tecla.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

JAZZ AL RACÓ DE LA CALMA

21 h | **RACÓ DE LA CALMA**

Jazz al Racó de la Calma dedicat a la Festa Major amb **RETRIO**.

Organitzat pels Museus de Sitges.

Venda d'entrades: a la recepció del museu i al web: museusdesitges.cat.

DISSABTE
21
D'AGOST

EXPOSICIÓ DE LA BANDERA DE SANT BARTOMEU

En horari de les celebracions litúrgiques de la Parròquia.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE 'LA MÚSICA DE LA NOSTRA FESTA'

19 h | **CENTRE D'INTERPRETACIÓ DE LA MALVASIA DE SITGES**

(plaça de Joan Duran i Ferret, s/n)
Acte de presentació i concert amb l'Escola de Grallers de Sitges.

Organitzat per l'Escola de Grallers de Sitges.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

TRASLLAT DE LA IMATGE DE SANT BARTOMEU

20.30 h | PARRÒQUIA DE SANT BARTOMEU I SANTA TECLA

La Comissió municipal de Festa Major de Sant Bartomeu i Santa Tecla, en representació de les autoritats municipals, recollirà la imatge del Sant Patró de mà de mossèn Josep Pausas, rector de la Parròquia.

Tot seguit, amb l'acompanyament de la Banda Mestre Montserrat, es traslladarà a l'Hospital St. Joan Baptista. Un cop arribi a l'entitat, pregària d'inauguració de l'exposició de la Imatge de Sant Bartomeu.

Per evitar aglomeracions, es demana al públic no acompanyar la comitiva.

CONCERTS DE FESTA MAJOR

20.30 h | PLANA DE STA. BÀRBARA
Nit de rumba amb l'actuació de la formació local **SOMORROSTRO** i **LOS MANOLOS**.

Organitzat per la Comissió de Festa Major i Sta. Tecla.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

DIUMENGE

22

D'AGOST

EXPOSICIÓ DE LA BANDERA DE SANT BARTOMEU

En horari de les celebracions litúrgiques de la Parròquia

EXPOSICIÓ DE LA IMATGE DE SANT BARTOMEU

De les 11 a les 14 h i de 18 a 21 h
CAPELLA DE LA FUNDACIÓ
HOSPITAL DE ST. JOAN BAPTISTA

VERMUT DE FESTA MAJOR

12 h | HORT DE CAN FALÇ
Monòlegs amb Ana Polo i Maria Rovira (Oye Sherman).

Organitzat per l'Ateneu Popular de Sitges.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

Més informació a ateneusitges.org i a [@ateneusitges](https://twitter.com/ateneusitges).

CONCERTS DE FESTA MAJOR

19 h | CASINO PRADO SUBURENSE
(c/ Francesc Gumà, 6)

Tradicional concert (ball assegut, enguany) a càrrec de l'orquestra **LA PRINCIPAL DE LA BISBAL**.

Organitzat per la Comissió de Festa Major i Sta. Tecla amb la col·laboració de Casino Prado Suburense.

Acte gratuït, amb reserva prèvia a www.casinoprado.cat.

19 h | SOCIETAT RECREATIVA EL RETIRO (c/ Àngel Vidal, 17)

Actuació del grup **ELECTROGRALLA**, música d'arrel tradicional i sonoritat electrònica.

Organitzat per l'Escola de Grallers de Sitges i la col·laboració de la Societat Recreativa el Retiro

Acte gratuït, amb reserva prèvia al email elretirositges@gmail.com o bé a Secretaria de 10 h a 15 h.

LLIURAMENT DE LA BANDERA

21 h | ESSLÉSIA PARROQUIAL

Amb recital de poemes al·legòrics a la Bandera del St. Patró i amb el cant dels Goigs de St. Bartomeu, a càrrec del cor dels Amics de l'Orgue. Enguany, el Poema a la Bandera és obra de la sitgetana Lúdia Gázquez.

Aforament subjecte a la normativa vigent.

A CONTINUACIÓ TRASLLAT DE LA BANDERA

Acompanyats de la Banda Mestre de Montserrat es traslladarà la Bandera fins al domicili del president de la Comissió de Festa Major, Agustí Marcet, al carrer Salvador Soler i Forment, 4.

Per evitar aglomeracions, es demana al públic no acompanyar la comitiva.

EN ARRIBAR LA BANDERA CONCERT HOMENATGE A JANIO MARTI

DAVANT EL DOMICILI DEL PRESIDENT DE LA COMISSIÓ DE FESTA MAJOR.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

DILLUNS
23
D'AGOST
VIGÍLIA DE
FESTA MAJOR

EXPOSICIÓ DE
LA IMATGE DE
SANT BARTOMEU

De les 11 a les 14 h i de 18 a 21 h
CAPELLA DE LA FUNDACIÓ
HOSPITAL DE ST. JOAN BAPTISTA

ENTRADA
DE GRALLERS
A LA PLAÇA

12 h
Una inaudita Entrada de Grallers, adaptada a les mesures sanitàries vigents, per revivre l'esperit més tradicional. Sentirem els nostres grallers, conjuntament amb les colles de Sacaires i Flabiol que ens acompanyen durant la Festa Major. Emplaçaments:

PLAÇA CATALUNYA

Escola de Grallers de Sitges

HORT DE CAN FALÇ

Grallers La Sitja, Sacaires i Flabiol

ESCOLA ESTEVE BARRACHINA

Colla Marcets, Sacaires i Flabiol

PLAÇA CASTELLERS

Colla Maricel, Sacaires i Flabiol

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

ENCESA DELS
21 MORTERETS
I REPICADA DE
CAMPANES

14 h

Especial encesa a càrrec dels guanyadors del sorteig que realitza la Comissió de Festa Major, conjuntament amb l'Associació Sitges Comerç, el Gremi d'Hostaleria, el Club de Tast, el Mercat de Sitges i Comerciants del Poble Sec. Tothom qui vulgui participar trobarà les bases del sorteig al web de l'Ajuntament de Sitges i a les xarxes socials de la Comissió de Festa Major.

ACTUACIÓ
DE LLUÏMENT
I REPRESENTACIÓ
DELS BALLS
PARLATS

A les 17 h i 19.30 h

Aquest any, una mica més a prop i en honor als sitgetans i sitgetanes. Una Cívica diferent. De manera excepcional, podrem gaudir de la nostra imatgeria i dels balls populars en diferents localitzacions.

PLAÇA CATALUNYA

Gegants de la Vila, Capgrossos,

Ball de Gitanes BT, Ball de Bastons

Colla Vella, Ball de Cintes i Colla

Jove de Castellars de Sitges

HORT DE CAN FALÇ

Drac, Àliga, Ball de Diables Colla

Vella, Colla Jove i Colla ABPS

ESCOLA ESTEVE BARRACHINA

Gegants Moros, Ball de Bastons

Colla Noies, Ball de Bastons

Colla Mitjana, Ball de Cercolets i

Moixiganga

PLAÇA CASTELLERS

Gegants Americanos, Ball de

Bastons Colla Jove, Ball de

Pastorets, Ball de Panderetes,

Ball de Gitanes ABPS i Colla Jove

de Castellars de Sitges.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

CONCERT
DE VIGÍLIA

22 h | PLANA DE STA. BÀRBARA

Sonarà la formació

80 PRINCIPALES (TRIBUT)

En disparar-se el Castell de Foc, el concert s'aturarà i es reprendrà tot seguit, quan peti l'últim coet.

Organitzat per la Comissió de Festa Major i Sta. Tecla.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

ESPATARRANT
CASTELL DE FOC
DES DELS TERRATS
I BALCONS DE
CASA

23 h

Una inaudita exhibició del Castell de Foc que es llençarà de manera simultània des de diferents punts de la vila, posant llum i foc al cel sitgetà, a càrrec de la Pirotècnia Igual.

La ubicació es donarà a conèixer, preventivament, uns dies abans a través de les xarxes socials oficials de Festa Major.

I TAMBÉ

XURRERIA
TERUEL

DEL 5 AL 31 D'AGOST
PASSEIG DE LA RIBERA

FIRA
D'ATRACCIONS

DEL 6 AL 20 D'AGOST
PARC DE CAN ROBERT

DIMARTS
24
D'AGOST

FESTIVITAT DE ST. BARTOMEU, APOSTOL

SOLEMNE OFICI EN HONOR AL QUI DE SITGES N'ÉS PATRÓ

10.30 h | PARRÒQUIA DE SANT BARTOMEU I SANTA TECLA

Presidirà la celebració Mn. Josep Pausas, rector de la parròquia. Enguany, a l'ofertori, l'Escola de Grallers de Sitges, amb motiu del seu 50è aniversari, farà l'ofrena en nom de tot el poble al nostre Patró. Serà cantada pel poble i amb la participació del Cor dels Amics de l'Orgue. En acabar la celebració, cant dels goigs del Sant.

Aforament subjecte a la normativa vigent.

CONCERTS-VERMUT DE FESTA MAJOR

13 h | CASINO PRADO

Amb la Cobla Maricel.

Acte gratuït, amb reserva prèvia a www.casinoprado.cat

13 h | SOCIETAT RECREATIVA EL RETIRO

Amb la Banda Mestre Montserrat.

Acte gratuït, amb reserva prèvia al email elretirositges@gmail.com o bé a Secretaria de 10 h a 15 h.

ACTUACIÓ DE LLUÏMENT I REPRESENTACIÓ DELS BALLS PARLATS

A les 17 h i 19.30 h

Una Processó diferent, per gaudir –de manera excepcional– de la nostra imatgeria i dels balls populars en diferents localitzacions.

PLAÇA CATALUNYA

Gegants Moros, Ball de Bastons Colla Mitjana, Ball de Bastons Colla Noies, Ball de Cercolets, Moixiganga

HORT DE CAN FALÇ

Drac, Àliga, Ball de Diables Colla Vella, Colla Jove i Colla ABPS

ESCOLA ESTEVE BARRACHINA

Gegants Americanos, Ball de Bastons Colla Jove, Ball de Pastorets, Ball de Panderetes, Ball de Gitanes ABPS i Colla Jove Castellers de Sitges

PLAÇA CASTELLERS

Gegants de la Vila, Capgrossos, Ball de Bastons Colla Vella, Ball de Gitanes BT, Ball de Cintes, Colla Jove Castellers de Sitges

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

CONCERT DE FESTA MAJOR

A partir de les 22h | PLANA STA.

BÀRBARA

Final de Festa Major amb **HOTEL COCHAMBRE**

Organitzat per la Comissió de Festa Major i Sta. Tecla.

Acte gratuït, amb reserva prèvia.

DIMECRES
25
D'AGOST

JORNADA DE PORTES OBERTES ALS MUSEUS

DE 10 A 20 h | MUSEU DEL CAU FERRAT, MUSEU DE MARICEL

Organitzat pels Museus de Sitges.

VISITES GUIADES AL PALAU DE MARICEL

11 h ENGLISH / 12 h CATALÀ / 13 h CASTELLANO

Organitzat pels Museus de Sitges.

Reserva d'entrades: a la recepció del museu i al web: museusdesitges.cat
Aforament limitat.

MISSA EN SUFRAGI DELS DIFUNTS DE LA NOSTRA VILA

19.30 h | PARRÒQUIA DE SANT BARTOMEU I SANTA TECLA

Som convidats a recordar els qui, amb nosaltres, visqueren amb goig la nostra Festa. Preguem perquè visquin l'alegria que mai s'acaba.

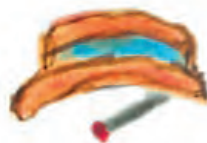
Aforament subjecte a la normativa vigent.

CONCERT D'ORGUE DE SANT BARTOMEU

21 h | PARRÒQUIA DE SANT BARTOMEU I SANTA TECLA

A càrrec de Maria Nacy (Barcelona), organitzat pels Amics de l'Orgue de Sitges.

Entrada: aportació econòmica voluntària. Aforament subjecte a la normativa vigent.

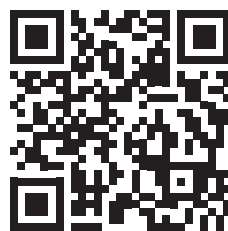

ENTRADA DE GRALLERS A LA PLAÇA

ACTUACIÓ DE LLUÏMENT I REPRESENTACIÓ DELS BALLS PARLATS

ACTES GRATUÏTS, AMB RESERVA PRÈVIA A:

www.sitgesfestamajor.cat

1 PLAÇA DE CATALUNYA

DILLUNS 23 D'AGOST

12h Entrada de Grallers a la plaça
• Escola de Grallers de Sitges

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Gegants de la Vila
- Capgrossos,
- Ball de Gitanes BT
- Ball de Bastons Colla Vella
- Ball de Cintes
- Colla Jove de Castellers de Sitges

DIMARTS 24 D'AGOST

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Gegants Moros
- Ball de Bastons Colla Mitjana
- Ball de Bastons Colla Noies
- Ball de Cercolets
- Moixiganga

2 HORT DE CAN FALÇ

DILLUNS 23 D'AGOST

12h Entrada de Grallers a la plaça
• Grallers La Sitja, Sacaires i Flabiol

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Drac
- Àliga
- Ball de Diables Colla Vella
- Ball de Diables Colla Jove
- Ball de Diables Colla ABPS

DIMARTS 24 D'AGOST

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Drac
- Àliga
- Ball de Diables Colla Vella
- Ball de Diables Colla Jove
- Ball de Diables Colla Abps

3 ESCOLA ESTEVE BARRACHINA

DILLUNS 23 D'AGOST

12h Entrada de Grallers a la plaça
• Colla Marcets, Sacaires i Flabiol

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Gegants Moros
- Ball de Bastons Colla Noies
- Ball de Bastons Colla Mitjana
- Ball de Cercolets
- Moixiganga

DIMARTS 24 D'AGOST

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Gegants Americanos
- Ball de Bastons Colla Jove
- Ball de Pastorets
- Ball de Panderetes
- Ball de Gitanes ABPS
- Colla Jove Castellers de Sitges

4 PLAÇA DELS CASTELLERS

DILLUNS 23 D'AGOST

12h Entrada de Grallers a la plaça
• Colla Maricel, Sacaires i Flabiol

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Gegants Americanos
- Ball de Bastons Colla Jove
- Ball de Pastorets
- Ball de Panderetes
- Ball de Gitanes ABPS
- Colla Jove de Castellers de Sitges

DIMARTS 24 D'AGOST

17h i 19.30h

Actuació de lluïment i representació dels Balls Parlats

- Gegants de la Vila
- Capgrossos
- Ball de Bastons Colla Vella
- Ball de Gitanes BT
- Ball de Cintes
- Colla Jove Castellers de Sitges

BAR RAQ UES

sitges21

12_13_14_15_16
AGOST__2021
SITGES

PLANA DE
STA. BÀRBARA
(AV. SOFIA, 55)

ENTRADES A LA VENDA A
barraquessitges.cat

DIJOUS__12__AGOST

ZOO
EL DILUVI
JAZZWOMAN
K-LIU

DIVENDRES__13__AGOST

CIUDAD JARA
MAFALDA
SMOKING SOULS
TRONKES DE FELIPA PD

DISSABTE__14__AGOST

CELTAS CORTOS
ORQUESTRA DI-VERSIONES
MERITXELL NEDDERMANN
NINOT

DIUMENGE__15__AGOST

DOCTOR PRATS
LA FÚMIGA
SENSE SAL
DJ OGT

DILLUNS__16__AGOST

OQUES GRASSES
SUU
LILDAMI
DJ CEBA

PATROCINA

BACARDÍ

AMB EL SUPORT

Ajuntament de Sitges

SITGES
FESTA
MAJOR

ENDERROCK

AMB LA COL·LABORACIÓ

CONCERTS DE FESTA MAJOR

DIJOUS 19

**ELS AMICS DE LES ARTS
LA TRIBUT FM**

DIVENDRES 20

**ELS PESCADORS DE L'ESCALA (HAVANERES)
SAU 30**

DISSABTE 21

**SOMORROSTRO
LOS MANOLOS**

DIUMENGE 22

**LA PRINCIPAL DE LA BISBAL
ELECTROGRALLA
CONCERT HOMENATGE A JANIO MARTI**

DILLUNS 23

80 PRINCIPALES (TRIBUT)

DIMARTS 24

HOTEL COCHAMBRE

CONSULTA EL LLOC I L'HORA DE CADA
CONCERT A LES PÀGINES 44 A 47

ACCÉS GRATUÏT
AMB RESERVA PRÈVIA

Ajuntament de Sitges

**SITGES
FESTA
MAJOR**

FESTA MAJOR

Sant Bartomeu / 19-25 agost
Santa Tecla / 18-23 setembre

SITGES 2021

PROGRAMA OFICIAL D'ACTES DE SANTA TECLA

CONSULTA' L AL WEB
sitgesfestamajor.cat

LA RESTAURACIÓ DELS GEGANTS AMERICANOS DE SITGES

COLLA DELS GEGANTS AMERICANOS

Un any més, tornem a ser en les dates properes a la nostra Festa més assenyalada i ja en van 55 d'anys i no 56, perquè la del 2020 no la vam poder gaudir, participant en la Festa Major. Us volem explicar el procés que van viure els nostres gegants l'any 2020, un any molt complicat per a tothom. Fins i tot els nostres Americanos van estar "confinats" prop de gairebé un any a la localitat de Reus.

L'any 2020 la nostra colla, davant la preocupació per l'estat dels Gegants Americanos, ens vam posar a cercar propostes de restauració i vam acabar trobant un taller a Reus que ens va semblar el més encertat. Ens van proposar un procés de restauració total dels gegants en el seu taller de creació i restauració, que vam poder dur a terme gràcies al suport de l'Ajuntament i la Regidoria de Tradicions i Festes; un procés que es va iniciar a principis del mateix any.

Una restauració, que inicialment havia d'haver durat tres mesos, però que amb totes les sorpreses que es van trobar en el procés i la pandèmia, no va poder ser així. Ara, però, ja els tornem a tenir aquí i més guapos que mai.

A continuació, aprofundirem més en el procés de restauració a què van ser sotmesos.

La tècnica que s'ha utilitzat es basa en el criteri de l'"unicum", és a dir que cada peça és única. Aquests gegants són únics pel seu llegat patrimonial, pels seus valors, per com van ser creats, pel que representen i per la seva ubicació.

Són figures genuïnes, de cartó pedra, que és el material tradicional de Catalunya d'on en deriven l'origen de les nostres figures festives. En aquesta tècnica cada taller té la seva recepta per realitzar la barreja i poder treballar i donar-li forma, generant qualitat i cohesió a les obres. Abans de posar fil a l'agulla, el Taller Avall va detectar quines patologies tenien i la causa que les va originar. S'ha de tenir en compte que són peces vives de la nostra Festa Major. Els balls, els cops, la temperatura, la humitat, el vent, la salinitat, la pluja i la manufactura els poden afectar molt.

Sobre la conservació del patrimoni etnològic festiu, ara mateix són considerades obres d'art vives i cada vegada més tothom està més conscienciat de la importància que siguin restaurades per professionals del sector, altrament coneguts com a metges de l'art.

Quan van arribar al taller, un cop sense roba, es van fer les proves de neteja, però com hi havia tot un afegit i recobriment amb resines de polièster, els van haver de polir per eliminar, tros per tros, la resina sense danyar la policromia.

La resina de polièster va generar la deformació del Panxito, perquè després de l'aplicació es contrau i això provoca que la peça de mica en mica es vagi torçant i limiti la transpiració dels materials. Aquesta tècnica s'aplicava als vaixells de l'època, però en els gegants, amb el pas del temps, fa que es quartejgin, es fracturin, es trenquin i s'esgrogueixin.

© TALLER AVALL

Quan es va retirar la fibra, es va trobar guix, massilles, cordes, filferro, fustes, resines i polímers diversos. Aquests elements afegits, no constitutius de les obres, provoquen modificacions com per exemple que la morfologia del llavi canviï.

Després de treure tota aquesta resina i altres capes, van tornar a la tècnica originària del cartó pedra. Va haver-hi peces que es van haver de reconstruir, com els faldellins que tornen a ser de cartó pedra.

Normalment aquest material és de color gris, però es va demanar especialment que fos de color rosa perquè discernís la seva intervenció del color gris original dels gegants. D'aquesta manera queda patent que el color gris és l'original i el rosa és per deixar constància que l'any 2020 aquestes figures han estat intervingudes. Tot el que se li ha posat durant el procés de restauració és material reversible per tal de poder modificar qualsevol intervenció quan calgui.

Quan es van treure totes les capes de resina de polièster es va fer patent que es podien desmuntar per la zona de la cintura per facilitar-ne el transport.

Respecte del cavallet, consistia en un *monomando*, organitzat per dues fustes que reposaven sobre un tamboret d'on sortien les potes. El del Panxito s'ha restaurat tot, se li ha engrandit el cavallet per donar més amplitud, estabilitat i comoditat; s'ha entapissat amb espumes inertes fàcils de posar i treure. Per anar en consonància, el cavallet de la Panxita també s'ha folrat de nou. Els dos s'han envernissat per evitar lliscaments i brutícia.

L'estructura dels dos gegants s'ha tractat amb insecticida i biocida per eliminar tots els fongs i anòbids que hi havia a dins.

A més, s'ha ideat un nou suport del gegant per mantenir l'estabilitat organitzat per un xassís de ferro, que és el lloc on va subjectada la fusta de les cames. Per garantir la seguretat s'ha creat un sistema format per dues baldes on el cos del Panxito i les seves cames queden fixades, d'aquesta forma s'eviten caigudes innecessàries.

Per tal que les figures tinguin més resistència, se'ls hi ha fet un costellam de fusta igual que tenien els gegants antics. D'aquesta manera s'eviten les contraccions durant el transport i els trencaments en cas de caiguda.

A mesura que avançava la restauració es van trobar set capes de diferents colors en el gegant i vuit en la geganta. Aquests repintats són molt freqüents en aquest tipus d'obres, però en el transcurs del temps provoquen un fals històric i una incorrecta lectura de les obres.

El procés que es va dur a terme en la restauració de les cares va ser en primer lloc, retirar tot el que no era propi de la peça per deixar-la neta. Un cop es va tenir sobre la taula la part original que s'havia de treballar, gràcies a tota la documentació aportada tant per la colla com per l'Ajuntament de Sitges, es van poder veure els diferents processos i les seves aparences diferents al llarg del temps.

Els restauradors van imprimir a mida real la imatge més antiga, per poder treballar amb el compàs i situar les diferents parts de l'anatomia de la cara al seu lloc original. Com a curiositat, es va treballar tenint en compte la visió de contrapicat perquè els gegants no estan creats per veure'ls frontalment.

Durant el procés es va trobar en la part interior de la cara del Panxito un dels ulls originals. Gràcies a aquesta troballa els restauradors es van poder basar en el color original, incloent-hi el punt de l'ull blanc del taller El Ingenio de Barcelona, empresa que va construir els gegants sufragats en part per Pepsi Cola l'any 1965. També es van identificar diversos tons i colors de pintallavis de la Panxita i la posició original de les celles del Panxito.

Destaquem les mans dels gegants, que van estar una de les parts on es va desenvolupar un treball més exhaustiu per part dels restauradors. En el cas de la Panxita es va veure que estaven molt fragmentades i subjectes amb claus, cargols i tota mena de materials. Alhora es van trobar cartells antics de Sitges en reparacions no adequades.

Els complements dels gegants també s'han canviat en aquesta restauració. Els restauradors s'han basat en fotografies antigues i documentació de peces anteriors per mantenir l'estètica genuïna de l'obra. Una parella formada per un senyor i una senyora adinerats de l'època, uns indians, unes persones amb poder de l'alta societat sitgetana de finals del segle XIX i principis del XX. S'han canviat les joies i elements representatius de les figures. En les joies d'ella i el bastó d'ell es poden apreciar noves aportacions amb l'escut de la vila per destacar el seu origen.

Ressaltar, com a detall del puro del Panxito, la *vitola* adquirida en un antiquari col·leccionista que és original de l'època.

De la Panxita cal destacar el canvi de flors per unes de l'època modernista i de roba d'alta qualitat, i el canvi també de l'ombrella en la qual s'ha buscat una aparença històrica. Una ombrella en què la funció no era tapar-se de la pluja sinó protegir-se del sol, ja que en aquella època la moda era lluir la pell blanca.

Val la pena dir que en el procés d'eliminació dels repintats de l'ull de la Panxita s'han trobat vestigis que en un moment foren de color blau. Es creu que podria estar vinculat amb el vestuari que portaven els gegants en aquell moment.

© TALLER AVALL

Hi ha indicis que els cossos dels gegants són extrets del mateix motlle i que per diferenciar-los s'hi van afegir pits al cos de la Panxita. Aquests, estaven fets amb una pròtesi de plàstic, recoberts per cartó i omplerts de palla perquè no s'enfonsessin. Durant el procés de restauració també es va veure que els braços del Panxito estaven tallats per la meitat i cosits amb cordó. Per poder manipular el braç a la posició desitjada estaven encaixats amb filferro. Es creu que eren així perquè podrien haver estat creats a partir d'uns braços d'un gegant de mida superior.

Per concloure, un dels descobriments en aquesta exhaustiva restauració ha estat la troballa de tres nassos diferents que ha tingut el Panxito al llarg dels anys i que ha desfigurat la seva morfologia original. Esperem que la restauració sigui del gust de tothom; nosaltres les geganteres tenim unes ganes boges de tornar-los a fer ballar pels carrers de la nostra vila, ens hi acompanyes?

Que tingueu tots una molt bona i desitjada Festa Major!

ELS 50 ANYS D'UNA GRAN AVENTURA

ESCOLA DE GRALLERS DE SITGES

Podríem dir que sembla ahir que vam començar, però ens enganyariem tots. Malgrat que no les recordem amb total nitidesa, les sortides i postes de sol hi són totes. Totes les quals caben en el còmput d'aquests 50 anys que, oficialment, arrodonirem la propera Vigília de Santa Tecla.

A mitjan segle XX, la gralla passava pel pitjor moment de la seva història. La situació era crítica a tot el país. L'any 1952, el fotògraf i historiador Pere Català Roca, a la revista *Destino*, es preguntava “¿Está desapareciendo una institución tradicional?”. En aquell article, després d'explicar el perquè d'aquella situació, ho rematava amb unes dades aclaparadores: a Catalunya solament quedaven quatre colles de músics, és a dir, 14 grallers i 7 timbalers.

En aquells temps, Sitges era una de les poblacions més afectades per aquella situació. El fet de conservar vius els balls folklòrics convertia en una autèntica odissea trobar músics pels dies 23 i 24 d'agost. Volent pal·liar-ho, Manuel Sabater i Carbonell, que aquell 1952 exercia de president de la Comissió de Festes, va buscar la complicitat del mestre de música Manuel Torrens i Girona i del folklorista Antoni Duran i Almirall i, junts, van anunciar un curset per aprendre a tocar la gralla i el tabal. Aquella iniciativa cal considerar-la com la primera pedra de l'Escola de Grallers de Sitges, “a la que se han inscrito ya ocho jóvenes de la localidad y a la que se proporcionarán los correspondientes instrumentos músicos” (Light. Eco núm. 3169, de 31-8-1952). Amb aquell escamot de vuit voluntaris (no en van sortir més), es va arribar a formar una colla i, alguna torna, que es

va estrenar la Vigília de Sant Joan a la Festa Major de Vallcarca. Després, en els dotze anys següents, aquella escola no va donar més de si.

Va ser pels volts de 1964, i també de la mà d'un altre president de la Comissió de Festes, Samuel Barachina i Esquiú, quan es va escriure un nou episodi de l'escola. Don Samuel, demostrant una pràctica contundent, va fer construir unes gralles de claus als torners Reigs de Torelló i les va cedir a alguns músics de Sitges perquè les fessin sonar per la Festa Major. No cal dir que, essent músics bregats, amb un no res ja van formar dues colles més. Al mateix temps, l'incansable Barrachina, havia convençut la colla de grallers "vells" perquè ensenyessin a tocar la gralla als seus hereus. El resultat va ser una colla jove, de dues gralles i un timbal que també va debutar aquella Festa Major de 1964. Fins aquí la història pretèrita. Ara anem per la nostra llavor que és la que motiva aquest escrit.

La primera espurna del nostre petit foc graller es va encendre d'una manera espontània en vista de l'any 1969. Va passar quan uns sitgetans, per pròpia iniciativa, és a dir, sense la intervenció de cap president de festes ni cap polític de cartell, ens vam interessar per aprendre a tocar la gralla. Es tractava de provar-ho i el premi era arribar a convertir-se en graller. A partir d'aquí, si ho aconseguíem, ja trobaríem la manera de poder ajudar a la recuperació d'aquest digníssim instrument. Passem per alt les hores duríssimes de l'aprenentatge que vam fer, guiats pel mestratge i la bonhomia de Guillem Alemany i Font. La gralla seca és un instrument noble que no es deixa estimar fàcilment. Prova d'això va ser que, d'aquella primera fornada, gairebé tothom va abandonar, però el poc que va quedar, reforçat convenientment, va debutar una vesprada dolça d'un 22 de setembre de 1971. Així, doncs, amb una formació de mínims de dues gralles i un timbal, per fi vam poder complir el somni d'enfaixar la que seria la primera colla pròpia.

Però que ningú interpreti que el nostre debut va ser com un passeig militar, res d'això. Aquella estrena no se'n oblidarà mai. La primera sortida a la qual ens vam haver d'enfrontar va ser tocar el ball de bastons a la processó de la Bandera. Aquella actuació va ser un veritable *pal* i se'n va fer més llarga que el *Parsifal* de Wagner. Com anècdota d'aquell dia podem explicar que després, en el moment en què ens delectàvem recordant la nostra actuació, ens va venir el timbaler i, seriosament, ens va dir que, a poder ser, a la cercavila següent no comptéssim pas amb ell. L'home ens va explicar que havia estat amenaçat per la seva parella i que, si tornava a sortir, perillava fins i tot la seva felicitat conjugal. Davant la gravetat del cas, i amb tan sols dues hores de marge, que són les que quedaven fins a la sortida de després del Castell de Focs, vam haver d'improvisar un timbaler d'urgència. Vam sortir a pescar i ens vam endur un neòfit com nosaltres, amb el qual ja havíem assajat. Aquella nit, quan ens vam posar al llit, ho vàrem fer amb la doble satisfacció d'haver debutat amb nota com a colla i d'haver salvat un matrimoni sitgetà de soca-rel d'un divorci cantat. Vist com ens va anar l'estrena d'aquella primicera colla nostra, vist el pa que s'hi donava en aquell món del músic de carrer i vista la necessitat de dotar de músics el folklore local, ens vam decantar, definitivament, a dedicar el nostre temps d'oci a transmetre els pocs

coneixements que teníem de la gralla i el tabal. Sense voler desmerèixer ningú, vam decidir centrar el focus del nostre esforç a involucrar l'element més jove, els nois. En ells hi vam veure el futur de l'instrument.

Des del primer moment vam intentar llegir bé la partitura. Calia fixar uns objectius que il·lusionessin els futuribles grallers. La millor recompensa possible seria aconseguir un gran nombre d'actuacions que justificassin el munt d'hores d'assaig. Amb aquesta idea, el nostre pla de joc va ser la conquesta musical de tots els pobles de l'entorn on encara celebraven la festa major. Per assolir aquesta fita amb un temps rècord, ens vam decantar per emprendre un ensenyament pràctic i poc convencional. Així, durant la dècada dels anys setanta, just després d'aprendre a fer sonar l'instrument, les hores d'estudi les matàvem aprenent de memòria – perquè molt pocs teníem nocions de solfeig –, allò que consideràvem que havia de ser el repertori bàsic. Les peces les apreníem seguint un ordre de menys a més dificultat. En el primer lliurament, hi anaven les tonades

A mitjan segle XX, la gralla passava pel pitjor moment de la seva història, la situació era crítica a tot el país

pròpies dels balls de cercolets, pastorets i bastons, tant de Sitges com de Ribes i de Vilanova. En el segon nivell, el llistó s'enfilava una mica més i l'aspirant s'havia d'enfrontar als tocs més delicats de la *Moixiganga*, *Matinades*, *Castells* i *Processó*. No obstant això, amb aquells dos lliuraments encara no n'hi havia prou. Faltava un toc "ad libitum" de perfum geganter. Per a fer bellugar l'esquelet dels altíssims i il·lustríssims personatges, ens vam redossar a les inspiracions calendaris del músic Manel Rius i Ramos. L'amic ens va passar les seves músiques clàssiques *Gener*, *Febrer*, *Març* i *Abril*. Com es tractava que la llista fos el més variada possible, a mena de poti-poti, hi vam afegir, a més del toc tradicional del *Vermut*, els *hits* universals de la *Raspa*, *San Fermin* i la *Polca del barril*, que havíem sentit de petits als balls del Retiro i del Prado. Com per a una cercavila llarga allò era molt poca cosa, en un pla més *heavy*, tocàvem uns fragments de la sardana *Tossa Bonica* que nosaltres, per desconeixement, anomenaven *La Verge del Roser*, i un improvisat popurri de cançons infantils d'infausta memòria. Amb aquest discret bagatge folklòric, l'aspirant era ungit graller i ja podia anar sol pel món, pel món d'aquella època, naturalment. Per aparcar el tema de l'ensenyament, només ens cal afegir que, pels que no en sabien de nota, utilitzaven el que, amb tot el respecte, en dèiem el sistema Prei-la que consistia en una fotocòpia de la partitura en la qual, sota les figures musicals, hi havia escrit a mà les anotacions sil·làbiques amb el nom de cadascuna de les notes. Aquell sistema d'ensenyament el vàrem esbrinar fins a esgotar les urgències inicials, és a dir, fins al final de la dècada dels

setanta quan, arreu, seguint l'exemple de Sitges, van començar a formar-se tot de colles de grallers.

Compromesos com estàvem amb el folklore malaltís afectat per la dictadura, se'ns va ocórrer en aquell moment –estem parlant de 1978–, iniciar un estudi monogràfic basat en l'origen i reminiscències dels balls populars. Naturalment, l'estudi el vam centrar en el tipus de danses que semblaven emparentades amb els balls que tenim a Sitges. L'any 1980 ja vam editar el quadern núm. 1 d'aquella col·lecció dedicat als *Balls i danses dialogades o teatre de plaça*. Aquell opuscle nostre, sinó el primer, fou un dels primers que es van publicar després de la Guerra Civil sobre folklore i en català. A aquella publicació n'hi seguirien set més: El 1981, el núm. 2: *Moixigangas, Moixiganga i altres*. El 1982 el núm. 3: *Cercolets, Pastorets i altres*. El 1984 el núm. 4: *Els Entremesos (1ª part) Bestiaris*. El 1985 el núm. 5: *Foc i Diables*. El 1986, el núm. 6: *Ball d'Espases i Bastons, (1ª part)*. El 1987, el núm. 7: *Ball d'Espases i Bastons, (2ª part)*, i el 1995 el núm. 8: *Balls de Cintes, Gitanes i Panderos*.

Tornant a la gralla, a la dècada dels vuitanta, la nostra prioritat va ser ferar les places que havíem conquerit a força de tocar generosament, fins a gairebé deixar-hi la pell o, més ben dit, el llavi rebentat. Així mateix, en diferents èpoques, ens vam convertir en els grallers oficials de Castellers de Vilafranca, Joves dels Xiquets

de Valls, Castellers de Sitges i Colla Jove de Sitges i, en períodes més curts, també vam col·laborar amb els Castellers de Barcelona, Minyons de Terrassa, Castellers de Terrassa, la Colla de Mar de Vilanova i Colla Jove Xiquets de Vilafranca. Fent jocs malabars de tota mena, en moments d'urgència vam arribar a muntar fins a cinc colles i quant a les actuacions comptabilitzades, podem dir amb gran orgull que de 1982 a 1985 no van baixar mai de 120 actuacions per any. Salvada, però, aquella dècada estressant, per fi va arribar el moment de la calma i d'ampliar i millorar el context que fins aleshores havia estat la nostra Escola de Grallers de Sitges.

En aquella nova etapa les inquietuds i les prioritats ja van ser unes altres. Sense abandonar la gralla, la nostra enamorada, vam voler flirtejar amb altres instruments. Es tractava de practicar un altre tipus de música. A força de ser honrats, hem de confessar que a la motxilla ja feia temps que hi dúiem la idea de formar una cobla de sardanes i, per què no, a més llarg termini, una banda. Atenció, partíem de zero i ningú de nosaltres tenia nocions de res d'això. El que sí que teníem molt clar, però, és que si no apreníem a llegir les solfes, no aniríem enlloc. Per tant, el primer pas va ser contractar un munt de classes de solfeig i aprendre a tocar els instruments que la cobla requeria: flabiol, tible, tenora, trompeta, fiscorn, trombó i contrabaix. Tot era gratuït pels components de l'Escola, que es van comprometre a aprofitar-ho. L'Escola, per la

seva part, compraria els instruments necessaris per a aquells que no ho fessin particularment.

Com la cobla anava per llarg, com a pas intermedi, algú va tenir la idea d'aprofitar el temps de Carnestoltes, formant una mena de xaranga. Pomposament, nosaltres l'anunciàvem com una "banda catalana", una formació que combinava la gralla amb els altres instruments que estàvem aprenent. Així, de cop i volta, ens vam trobar en aquell camp de mines que és l'afinació, però amb paciència monacal ens en vàrem sortir. Aquell original grup musical nou de trinca el vam batejar amb el nom de *Terrabastall*. De música, poder no en fèiem gaire, però entre gralles, fiscorn, bombardí, trombó, bombo i platerets, el terrabastall estava garantit.

I, per fi, van arribar els dies gloriosos de les estrenes. Primer va ser el Terrabastall, el 22 d'agost de 1980 i, al cap de poc temps, el 22 de juliol de 1981, a l'ermita de Santa Magdalena, va debutar la Cobla Miralpeix. Amb ella, arribàrem al nostre Everest particular i, al cap d'uns anys, van començar les desil·lusions més cruels que van acabar torpedinant el candorós projecte que portàvem entre mans. La Cobla Miralpeix va existir fins el 1986, i el Terrabastall fins el 1987.

Com sempre passa, després de Carnaval va venir la Pasqua i, com el nostre optimisme semblava no tenir límit, ens vam il·lusionar amb la idea d'organitzar una colla pròpia de caramelles. Volent recuperar la il·lusió dels nostres avis, vam decidir anar a cantar a les cases de les estimades, sense acceptar diners a canvi. Vam arribar a sortir tres anys, el 1984, el 1985, i el 1986, sempre amb la cistella per senyera, amb cançons originals i amb músiques i lletres de collita pròpia. Els arranjaments ens els va fer l'amic i músic Magí Almiñana Soler i, naturalment, els músics que les interpretaven eren els mateixos de la cobla *Miralpeix*. Conscients que, com les altres colles, estàvem fent cultura i tradició, vam sol·licitar oficialment ("omplin la paperassa", que se'ns va dir), un ajut municipal que mai ens van donar. Els dos primers anys, lluny de desanimar-nos per aquell fet, i d'acord amb la tradició d'abans, vam completar la participació d'aquella colla de caramelles a la nostrada, és a dir, organitzant per a la tarda dels dilluns de Pasqua una anada a menjar la mona a l'era de *ca l'Antoniet*. Allà, a més del cant obligat de les caramelles, vam organitzar un *Ball a l'era* amb la cobla *Miralpeix*, que interpretava una tanda de ballables vuitcentistes. I, per arrodonir aquell aplec, vam reparar la mona i moscatell a discreció. Aquest va ser tot un detall que vàrem poder realitzar gràcies la col·laboració inestimable de les pastisseries Sabaté, Camps, Forn de Sant Pere, l'Obrador i les bodegues el Cep i Candelària. Qui ens havia de dir aleshores que, al cap d'un temps, aquelles nobles feixes i marjades caurien abatudes pel virus de l'especulació.

L'any 1984, "per la trajectòria en pro de l'ensenyament de la gralla" (això és el que diu el diploma), ens fou concedit el premi *Plaça major*, que atorgava l'Escola Superior de Tècnics en Animació Socio-Cultural i Turística. Per designació de la Generalitat de Catalunya, l'any 1986 vàrem tenir el goig de representar el nostre país al *Concurso Nacional de Música Folk para Jóvenes Intèrpretes*, que es va celebrar a Guadalajara, on aconseguírem una "mención honorífica" per la nostra

actuació. També el 1995, vàrem tenir la satisfacció de tornar a ser guardonats, ara, amb el premi de la Federació d'Ateneus de Catalunya, per "la nostra tasca continuada, durant més de vint anys en la formació musical del jovent". I el 1996, dins dels actes del XXV aniversari, a més d'una exposició commemorativa organitzada al Miramar, vam tenir el goig de presentar el llibre *Nosaltres, els grallers*, que és el fruit de deu anys de pacient recerca per totes les comarques històricament gralleres. Probablement, amb aquella publicació, vam contribuir a salvar de l'oblit més cruel bona part de les 123 formacions i la història, curta o llarga, dels 433 grallers i timbalers de tot Catalunya que s'hi recullen.

No podíem acabar aquesta confessió amable que ens ha sortit de l'ànima sense deixar constància dels llocs on l'Escola ha assajat en aquests 50 anys. Va ser tanta la problemàtica per tenir un lloc d'assaig estable, que vam acabar fent bo aquell refrany que diu: *anar d'Herodes a Pilats*. Conscients que treballàvem un projecte d'interès cultural, vam començar per demanar un habitatge de *protecció municipal*. No demanàvem res de l'altre món. Tan sols quatre parets per aixoplugar-nos dels aiguats. Amb una petició tan modesta, ens van cedir el replà de

Conscients que treballàvem un projecte d'interès cultural vam començar per demanar un habitatge de 'protecció municipal'

les escales de l'Ajuntament, naturalment en horari nocturn; d'aquell lloc sempre ens va quedar el remordiment d'haver espatllat els sopars a la pobra senyora Lola, la portera de tota la vida de la Casa de la Vila. Com allà l'Escola no hi quedava gens bé, en poc temps, algú es va apiadar de nosaltres i ens van cedir el magnífic magatzem d'andròmines, on actualment hi ha l'Arxiu Històric Municipal. Allà vam conuiu amb els taulons de la brigada i amb els vehicles retirats de la circulació fins que, un bon dia, vàrem ser desallotjats pacíficament perquè havien de fer-hi obres. El següent lloc que ens van prestar va ser el Racó de la Calma. Si fa o no fa, assajàvem en el mateix espai que avui en dia ocupen els sense sostre. D'aquella etapa, el que més ens va calar va ser la fresqueta hivernal que ens queia al damunt i, també les queixes, lògiques, dels veïns del carrer de Sant Joan, perquè la gralla pertorbava la dolça calma que dona el nom al barri. La següent estació d'aquell calvari particular va ser una brillant idea d'un polític. De resultes d'ella, l'Escola va gravitar fins a una terrassa de Maricel. Allà vam durar molt poc; el so estrident de gralla elevat a aquella altura s'escampava encara més. Resultat: com en una multiplicació matemàtica, els veïns emprenyats van ser molts més. Esgotada la via municipal per tal poder subsistir, vam decidir provar sort en les societats de lleure. Vam trucar a les portes del Patronat, del Retiro i del Prado. Tots foren molt amables en acollir-nos, però, com que, lògicament, havíem de cenyir-nos als horaris del cinema, del ball, de les reunions

i altres actes, la cosa no va fructificar. Així, doncs, vam haver de continuar cercant posada com Josep i Maria. I ja ens teniu altra vegada trucant a la porta la Casa de la Vila, on ja hi havia uns nous inquilins. I, aquest cop sí. A risc de ser titllats de falangistes, com de fet així va ser, vam anar a parar a l'antiga seu de la "Sección Femenina de la Falange Española", on, finalment, vàrem trobar la pau desitjada. En aquella casa hi férem una fecunda labor. Allà hi van néixer la *Banda Terrabastall*, la *Cobla Miralpeix* i les caramelles nostrades. Dels anys passats a la Femenina sempre en guardarem un grandíssim record i, també, una anècdota fantàstica que val la pena explicar. Una d'aquelles tardes d'assaig, vam sentir un gran espetec a la porta de la casa i vàrem veure entrar emportant-se la vidriera per davant, tot i que la porta no estava tancada amb clau— un home en estat d'esquizofrènia que, foll perdut i amb un corn de cacera a la mà, es va posar davant la rotllana que formàvem nosaltres, escarnint-nos amb el seu toc personal de *Matinades*. Amb aquella visita inesperada, ja vàrem tenir clar que els dies que ens quedaven en aquell estimat immoble estaven comptats. I així va ser. Llavors, en un primer intent, vam anar a petar a l'Escola al Barrachina i, després d'uns mesos, vam passar la selectivitat i ens canviaren a l'Institut Joan Ramon Benaprès. Encara avui no hem pogut oblidar les cares de terror que feien els conserges i les dones de neteja, quan ens veien entrar amb la gralla sota el braç. Desallotjats per enèsima vegada, vam provar d'anar d'*okupes* una temporada al Càmping Sol. Aquella finca havia estat escapçada per la sortida de l'autopista i feia molt de temps que estava abandonada de tothom... de tothom excepte de les puces i mosquits que allà hi passaven els estius. Finalment, aquells insectes ens van

guanyar la partida. Per primer cop en la nostra història, vam ser nosaltres els qui hi vam renunciar sense saber on anar. I és que, desenganyem-nos, la gralla en aquests dies de Festa Major vesteix, queda molt bé i, fins i tot, pot arribar a tenir un valor sentimental, però haver de conviure a prop d'ella pot arribar a ser mortal! I, així, a rodolons, vam haver de tornar, literalment, a fer el carrer fins a l'any 2010, quan l'Ajuntament de Sitges ens va cedir quatre parets nues, que nosaltres vam haver d'insonoritzar i equipar convenientment, fins a convertir-les en l'Escola que avui és. Això nostre no va ser, doncs, un caprici, sinó una gran necessitat que ha contribuït a millorar moltíssim la nostra labor docent.

Avui, després de moltes pluges i pedregades, t'adones de la gran importància que té per a tots nosaltres la celebració d'aquest 50è aniversari. És una fita que hem aconseguit, com es diu vulgarment, amb sang, suor i llàgrimes. Avui ho podem dir ben fort, l'Escola de Grallers de Sitges és un col·lectiu de voluntaris que bandejant lluïments personals i sacrificant el seu temps d'oci ha aconseguit tirar endavant la tasca d'ensenyar i millorar el fet de tocar la gralla per amor a l'art. No esperem recompenses de res, perquè si hem de ser sincers, sempre ens hem sentit molt ben pagats. L'amistat dels 278 aspirants que, pel cap baix, hem tingut el plaer de conèixer en aquesta irrepentible experiència, ho és tot. I sí, avui seguim sent una entitat viva que, amb el permís de les pandèmies i si la sabem cuidar bé, promet tenir un futur llarg. I ara ja podeu respirar, que ja us deixem tranquils. Marxem, no perquè ja estigui tot dit, sinó perquè una nova entrada de grallers, diferent, ens espera. Bona Festa Major!

1971-2021

50 ANYS DE COLLES CASTELLERES SITGETANES

JORDI DÓLERA MIRABENT

El dia 23 d'agost es compliran 50 anys de la presentació dels Castellers de Sitges. La seva trajectòria va arribar fins a l'any 1988 en el qual van deixar oficialment d'actuar. Pocs anys després, passada la Festa Major de 1992, començaven els assajos d'un nou projecte casteller que acabaria culminant mesos més tard amb la creació de la Colla Jove de Castellers de Sitges, l'activitat de la qual arriba fins a l'actualitat.

Amb aquest escrit vull fer valdre aquesta trajectòria de mig segle de colles castelleres pròpies a la nostra vila, interrompuda només breument entre finals dels anys 80 i els inicis dels 90. Més enllà del canvi de nom i del canvi de color de camisa d'una entitat a l'altra, és indubtable el nexa d'unió entre les dues colles. I això és així perquè, per un costat, la Colla Jove de Castellers de Sitges sempre s'ha declarat hereva de la tradició casteller de la nostra vila; i, per una altra banda està el fet que, en poc més de dos anys de vida, els castellers de la camisa de color vi arribessin a coronar la torre de set, només s'entén per la presència a la nova formació d'anteriors membres dels Castellers de Sitges que van ser una part molt important dels troncs de les primeres construccions de la Colla Jove de Sitges.

Cal esmentar, en primer lloc, que abans de l'aparició de les colles castelleres pròpies, Sitges ja havia vist actuacions durant la Festa Major de Sant Bartomeu. En aquest sentit s'han pogut documentar una vintena d'exhibicions entre finals del segle XIX i els anys 60 del segle XX. Per tant, els castells no eren una cosa aliena a la nostra vila. Però serà amb l'aparició de la primera colla castellera sitgetana, els Castellers de Sitges, que les actuacions a la nostra vila es convertiran en quelcom habitual.

Durant els anys 60 del segle passat, el món casteller viu una revifada, després d'uns certs anys d'estancament, gràcies a la creixent rivalitat entre els Nens del Vendrell i la Colla Vella dels Xiquets de Valls, que tindrà el seu punt culminant durant la celebració del Concurs de Castells que tingué lloc a Tarragona l'any 1970. És en aquest context que el món casteller comença a atraure l'atenció del molta gent, entre els quals es troba un grup de joves sitgetans que el 27 de setembre d'aquell any gaudeixen d'un espectacle casteller de primer nivell a la plaça de braus de tarragonina.

Francesc Berbegal, en un escrit publicat el 19 de desembre de 1971 a *L'Eco de Sitges*, ens explica com va ser el sorgiment de la primera colla castellera sitgetana: "La idea de crear una colla castellera a Sitges sorgí d'en Ricard Baqués, fill. Recordo que el dilluns 26 de juliol [de 1971] me'l vaig trobar pel Cap de la Vila i em va dir: "Cisco, el dijous hi ha assaig". Mig desconcertat li vaig preguntar: de què? "de castells", em digué tot satisfet. Mentre anava cap a casa a tot conegut l'aforava i li deia: si vols ser casteller, el dijous no hi faltis, farem el primer assaig, digues-li a tothom. Així, arribarem al dia 29, en què ens reunirem uns quinze, xifra que s'incrementà en els assajos següents. La primera fita fou el pilar de quatre que s'aconseguí carregar i descarregar després de quatre assajos, el 13 d'agost. Aquest dia ja érem 42 castellers. Des d'aquesta data, els entrenaments s'intensifiquen amb vista a la presentació per les festes de Sant Bartomeu. Els dies 23 i 24 d'agost els sitgetans en veure desfilar un grup no conegut, perfectament uniformat amb les seves camises blaves, pantalons blancs, faixa negra i mocador al cap i que pujaven uns sobre els altres fent torres humanes com els Xiquets de Valls, preguntaven d'on són? I gran era la seva sorpresa quan se'ls contestava d'aquí i a continuació l'interlocutor mirava el seu entorn i contestava amb un ah sí, aquell és de Can..."

Els castellers de la camisa blau marí, neixen en un context molt diferent del Sitges que coneixem en l'actualitat. L'any 1971 la nostra vila tenia poc més d'onze mil habitants i aquesta població es mantindrà estable durant els anys següents. Per una altra banda, cal tenir en compte que la presència de la dona en les colles castelleres en els anys 70 és nul·la o gairebé nul·la, a diferència del que passa avui dia, en què la seva importància en les colles castelleres és fonamental. Malgrat tot tenen un inici fulgurant i en molt poc temps assoleixen un nivell molt alt per a la seva època. El 23 d'agost de 1972 s'aconsegueix completar el primer tres de set de la colla, a més de fer un intent molt seriós de torre de set, que cau amb l'aixecador col·locat. En la Sortida d'Ofici del dia següent, és el torn del quatre de set, que es completa també per primer cop, i de nou es prova la torre de set, sense èxit. Els Castellers de Sitges

tenen tot just un any de vida i no solament fan castells de set bàsics sinó que s'atreveixen amb la torre de set, tot un senyor castell només a l'abast de les millors colles a començament dels anys 70 del segle passat. L'1 d'octubre de 1972 els de la camisa blau marí prenen part per primera vegada al Concurs Casteller de Tarragona on assoleixen el primer 5de7. El 12 d'octubre de 1973 s'aconsegueix coronar la torre de set i completar el 4 de 7 amb l'agulla, ambdós per primer cop. Aquesta etapa de ràpid creixement donarà lloc a uns anys d'estabilització en què les actuacions amb castells de set pisos es van fent habituals. Entre 1979 i 1981, que hom podria nomenar el trienni gloriós, es completa el tres de set aixecat per sota (1979) i s'aconsegueix descarregar la torre de set (1980 i 1981). A partir d'aquí, una lenta davallada portarà a la desaparició de la colla l'any 1988.

En definitiva, parlem d'una trajectòria de 17 anys, durant els quals els de la camisa blau marí arriben a coronar més de 160 castells de set pisos, i fins i tot s'atreveixen a provar estructures límit de la seva època com el 4de8 el 3de8 o el pilar de 6. Si tenim en compte que estem parlant d'una època en la qual es feien menys actuacions de les que es fan en l'actualitat, i la majoria d'elles en solitari, sense el suport d'altres colles a les pinyes, el mèrit que tenen les seves fites encara és més elevat. És, de totes les colles desaparegudes al llarg de la història,

La desaparició dels Castellers de Sitges deixà un pòsit que va fer que no passés gaire temps fins que la Colla Jove de Castellers de Sitges entrés en escena

la que arriba a tenir un major nivell tant en quantitat com en qualitat de castells assolits (entenem que hi ha continuïtat històrica en la trajectòria de les colles vallenques, malgrat els canvis de nom) i converteixen Sitges en una plaça castellera d'importància, aficionant a molta gent als castells. Resta pendent en la historiografia local un treball rigorós sobre els Castellers de Sitges i les seves circumstàncies. Sens dubte la seva trajectòria se'l mereix.

La desaparició dels Castellers de Sitges deixa un pòsit casteller a la nostra vila que farà que no passi gaire temps fins que una nova colla castellera sitgetana entri en escena: La Colla Jove de Castellers de Sitges.

L'any següent a la desaparició dels de la camisa blau marí, des de l'Agrupació de Balls Populars de Sitges s'impulsa una escola de castells amb la voluntat que Sitges tornés a tenir una colla castellera. La tasca de l'Escola de Castells culmina per Santa Tecla de 1990 amb l'aixecament, després de la Sortida d'Ofici, de tres pilars de 4 i un 3de5. Un parell d'anys més tard, el 5 de setembre de 1992, Valentí Mongay, expresident de l'Agrupació, convoca un assaig de castells al Palau del Rei Moro. Hi fan acte de presència nou persones. Setmana rere setmana, diversos joves sitgetans es van incorporar en aquests primers assajos, formant el nucli inicial del

qual acabarà sent una nova colla castellera sitgetana. Els assajos s'allarguen durant tot l'hivern i a principi del mes d'abril de 1993 es produeix una reunió en la qual s'acaba decidint, mitjançant votació secreta, que el nou projecte casteller portarà el nom de Colla Jove de Castellens de Sitges. També s'acorda un nou color de camisa, el color vi, en homenatge a la tradició vitivinícola de Sitges.

La Colla es presenta el 22 d'agost davant les portes del Palau del Rei Moro, aixecant el seu primer castell, un 3de6. El ràpid creixement de la Colla Jove de Castellens de Sitges, durant els seus primers anys de vida, no s'entendria sense l'entrada a la colla d'antics membres dels Castellens de Sitges. És cert que molts castellers que havien portat la camisa blau marí, amb el canvi de nom de la colla i el canvi de color de la camisa, no es van sentir atrets per la nova formació castellera. Però també ho és, que alguns dels castellers que sí que van entrar a formar part de la nova colla van ser fonamentals en el seu desenvolupament inicial.

L'11 de setembre de 1994, amb poc més d'un any, la Jove de Sitges completa el seu primer castell de set a Llinars del Vallès, un 3de7. El 6 de novembre del mateix any a Vilanova és el torn del primer 4de7. L'any següent, el 13 d'agost, en una mateixa diada al Cap de la Vila de Sitges s'assoleixen el 4de7 amb l'agulla i el 5de7. La temporada culmina de manera fantàstica el 29 d'octubre amb la primera torre de set carregada.

1996 veurà els primers tres intents de 4de8 dels de la camisa color vi, en una cursa per assolir el somiat castell de vuit pisos que s'acabarà prolongant durant deu anys. L'any 1997 se li farà l'aleta al 3de7 aixecat per sota. Amb tota la gamma de castells de set aconseguida la trajectòria de la Jove de Sitges patirà una baixada de nivell a finals dels anys 90 i una lenta recuperació que culminarà el 24 de setembre de 2006 descarregant el primer 4de8 d'una colla castellera sitgetana.

A partir d'aquí, la Jove de Sitges ha tingut una trajectòria molt estable, en la qual els castells bàsics i de gamma mitja de set pisos s'han fet amb facilitat any rere any, i quan les condicions ho han permès s'ha pogut fer un pas de qualitat com va ser el cas dels anys 2011 i 2012 quan el tres de set aixecat per sota es va fer amb assiduïtat. També cal destacar la data del 29 de setembre de 2012 en la qual s'aconseguirà completar per primera vegada la torre de set, carregada en diverses ocasions en anys anteriors, en l'incomparable marc del Casino Prado, a causa de la pluja. Pel que fa al 4de8, des de l'any 2006 s'ha arribat a completar fins a nou vegades, a més de carregar-se tres cops més en diferents anys.

Aquesta trajectòria s'ha vist interrompuda sobtadament per culpa de la pandèmia que estem vivint. Una pandèmia que malauradament no ens permetrà celebrar aquests 50 anys com a tots ens hauria agradat: en una plaça aixecant castells. Esperem que ben aviat aquest malson desaparegui i puguem tornar a veure les camises de color vi a plaça. Això voldrà dir que hem tornat a la normalitat i que com ha passat en els darrers 50 anys a la nostra vila, gralles i castells es tornaran a fusionar per fer-nos gaudir.

Bona Festa Major!

